

**WERKBOEK
VOOR DE SPELLING
ANTWOORDEN**

De werkwoordsvormen

Bertjan van Dalfsen

Bekadidact

Werkboek voor de spelling

De werkwoordsvormen

antwoorden

**WERKBOEK
VOOR DE SPELLING
ANTWOORDEN**

De werkwoordsvormen

Bertjan van Dalfsen

Uitgeverij Bekadidact Baarn

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Dalfsen, Bertjan van

Werkboek voor de spelling : de werkwoordsvormen :
antwoorden / Bertjan van Dalfsen. - Kampen : Kok
Educatief
ISBN 90-242-3533-2
SISO 456.1 SVS 0.01.1 UDC 372.880.393.1
Trefw.: leermiddelen ; Nederlands

Ontwerp Adriaan de Jonge

© Uitgeversmaatschappij J.H. Kok — Kampen.
Eerste druk (derde oplage)
ISBN 90 242 3533 2
NUGI 101

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

In dit werkboek wordt ernaar gestreefd de werkwoordsvormen zonder fouten te leren spellen.

Hoe komt het dat er bij het spellen van het werkwoord zoveel fouten gemaakt worden?

Een grondige analyse leert het volgende:

- a. De elementaire spellingregels zitten er niet goed in;
- b. Indien de regels bekend zijn, worden ze niet goed toegepast;
- c. Uit gemakzucht wordt maar wat gegokt.

De moeilijkheid bij de werkwoordsvormen is dat er geen onveranderlijk woordbeeld is. Immers *verdient* komt voor naast *verdiend*, *brand* naast *brandt*, *landen* naast *landden* enz. Daarom kunnen we niet ontkomen aan het leren van enkele eenvoudige regels (a).

Om die regels goed te kunnen toepassen, is enige kennis nodig van de structuur van de zin. *We wachtten* gisteravond wel een half uur op je (1). *We moesten* wel een half uur op je *wachten* (2). Beide zinnen staan in de verleden tijd. Waarom dan die verschillende schrijfwijze van de cursieve woorden? Het *verrichte* werk *kostte* hem heel wat zweetdruppels. Waarom *kostte* wel met twee t's en *verrichte* niet (b)?

Gokken (of gedachteloos opschrijven) kan worden voorkomen door de leerling in een aparte kolom te laten opschrijven welke vorm hij gebruikt heeft (c). Naast inzicht is veel oefening nodig. Iemand die weet hoe hij moet schaatsen, kan nog niet schaatsen. Hoe meer hij oefent, hoe sneller het gaat en hoe minder hij valt. Nu zal de ene leerling meer oefening nodig hebben dan de andere. Vandaar dat op de pagina's met een D differentiatie mogelijk is. Is opgave A zonder fouten gemaakt, dan kan B desgewenst overgeslagen worden. Bovendien geven de diagnostische toetsen mogelijkheid tot extra werk voor de zwakke leerling. Onderaan elke toets is dat aangegeven. De extra oefeningen staan achter in het boek.

Kort samengevat is dit werkje gebaseerd op:

1. Het leren van enkele elementaire regels;
2. Het op de juiste wijze toepassen van die regels;
3. Het in voldoende mate oefenen;
4. Het dwingen tot nadenken om gokken te voorkomen, door de leerling te laten noteren welke vorm hij gebruikt heeft (pv-ott, volt.dw., inf. enz.);
5. Tijdwinst. Doordat alleen de ontbrekende letters of woorden ingevuld worden, is maar een fractie van de tijd nodig, vergeleken bij het overschrijven van de hele oefening;
6. Het regelmatig toetsen;
7. De mogelijkheid tot differentiatie.

B.v.D.

Inhoud

Taak 1, de persoonsvorm	3
Taak 2	4
Taak 3	5
Taak 4, persoonsvorm in de tegenwoordige tijd	6
Taak 5	7
Taak 6	8
Taak 7	9
Toets 1	10
Taak 8, persoonsvorm in de tegenwoordige tijd (pv-ott)	11
Taak 9, persoonsvorm in de verleden tijd (pv-ovt)	12
Taak 10	13
Taak 11	14
Toets 2 persoonsvorm in de verleden tijd	15
Taak 12, tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar	16
Taak 13	17
Taak 14	18
Toets 3	19
Taak 15	20
Taak 16, het voltooid deelwoord	21
Taak 17	22
Toets 4	23
Taak 18	24
Taak 19, persoonsvorm in de ott en persoonsvorm in de ovt, voltooid deelwoord	25
Taak 20, herhaling	26
Toets 5, Over het voorafgaande	27
Taak 21, herhaling	28
Taak 22, werkwoorden die beginnen met be-, ge-, her-, er-, ont-, ver-	29
Taak 23, herhaling	30
Toets 6, over het voorafgaande	31
Taak 24, herhaling	32
Taak 25, infinitief	33
Taak 26, herhaling	34
Toets 7, over het voorafgaande	35
Taak 27, onvoltooid deelwoord	36
Taak 28, herhaling	37
Taak 29, voltooid deelwoord en onvoltooid deelwoord als bijvoeglijk naamwoord gebruikt	38
Taak 30, herhaling	39
Taak 31, herhaling	40
Toets 8, over het voorafgaande	41
Taak 32, gebiedende wijs	42
Taak 33, herhaling	43
Taak 34, herhaling	44
Toets 9, over het voorafgaande	45
Taak 35, herhaling	46
Taak 36, herhaling	47
Taak 37, herhaling	48
Taak 38, herhaling	49
Toets 10, over het voorafgaande	50
Extra oefeningen 1	51
Extra oefeningen 2	52
Extra oefeningen 3	53
Extra oefeningen 4	54
Extra oefeningen 5	55
Extra oefeningen 6	56
Extra oefeningen 7	57
Extra oefeningen 8	58
Extra oefeningen 9	59

De persoonsvorm

TAAK 1

Het is erg belangrijk dat je in een zin de persoonsvorm (pv) kunt vinden.
De persoonsvorm is het woord waaraan je kunt zien in welke tijd een zin staat.

A Een manier om de pv te vinden is: maak de zin vragend. Het eerste woord van die vragende zin is dan de pv. Probeer dat met de volgende zinnen. Zet de pv in de kolom.

1. Gisteren maakte een sportvliegtuig een noodlanding op het voetbalveld.
2. Jij gelooft dat sterke verhaal zeker niet.
3. Alle leerlingen hebben in die moeilijke som een fout gemaakt.
4. Jan gaat zijn vader helpen met het wassen van de auto.
5. Een persoonsvorm kan in de tegenwoordige en in de verleden tijd staan.
6. Soms staan er nog meer werkwoorden in een zin.
7. Dat zijn dan meestal geen persoonsvormen.
8. Je kunt een persoonsvorm nu toch wel gemakkelijk vinden.
9. In bijna elke zin staat een persoonsvorm.
10. Er zijn ook andere manieren om de persoonsvorm te vinden.

1 maakte 2 gelooft
3 hebben 4 gaat
5 kan 6 staan
7 zijn 8 kunt
9 staat - 10 zijn

B Een andere manier om de pv te vinden is: zet de zin van de tegenwoordige tijd in de verleden tijd, of van de verleden tijd in de tegenwoordige tijd. Het woord dat nu verandert, is de pv. Probeer dat nu eens met de volgende zinnen. Zet de pv weer in de kolom. Denk erom dat je de pv moet opschrijven zoals die in de zin staat, dus niet de veranderde pv.

1. Door de bliksemslag brandt de boerderij totaal af.
2. Waarom was jij zo zenuwachtig bij het verkeersexamen?
3. Ik lust geen bruine bonen met stroop.
4. Dat verwondert me helemaal niet.
5. De aap klom in het bovenste topje van de boom.
6. Op dat gevaarlijke kruispunt gebeurt vaak een ongeluk.
7. Gelukkig is er nog nooit een ernstig ongeluk gebeurd.
8. Wie heeft jou dat rare verhaal nu weer wijsgemaakt?
9. Mijn vader verzendt veel brieven per luchtpost.
10. De jongens hadden nog nooit een echte wolf gezien.

1 brandt 2 was
3 lust 4 verwondert
5 blom 6 gebeurt
7 is 8 heeft
9 verzendt 10 hadden

C Je kunt de persoonsvorm ook vinden door het onderwerp in het meervoud te zetten, of in het enkelvoud. Het woord dat dan ook verandert is de pv.

Probeer deze manier nu in de volgende zinnen. Zet de pv weer in de kolom.

1. De wolf doodt alleen als hij honger heeft.
2. De leerlingen kennen nu drie manieren om de pv te vinden.
3. Het schip werd veilig de haven binnengeloodst.
4. Waarom heeft die man dat arme dier zo geslagen?
5. De jongen had de hele les zonder fouten gemaakt.
6. Ons huis moest helemaal opgeschilderd worden.
7. Waarom at dat meisje die lekkere soep niet op?
8. De appelboom stond prachtig in bloei.
9. De pannenkoek brandt een beetje aan.
10. De roekeloze chauffeur kreeg een fikse bekeuring.

1 doodt 2 kennen
3 werd 4 heeft
5 had 6 moest
7 at 8 stond
9 brandt 10 kreeg

TAAK 2

De persoonsvorm

Je kent nu drie manieren om de pv te vinden.
Soms lukt één manier niet. Dan moet je een andere manier proberen.

In de zin: *Goud is een edel metaal* kun je het onderwerp niet in het meervoud zetten. Maak de zin dan vragend.

De zin: *Wanneer komen jullie logeren?* is een vragende zin die niet met een pv begint. ('Wanneer' is immers geen werkwoord.)
Zet de zin dan in een andere tijd.

De zin: *De volgende week gaan we naar een feestje* kun je niet in de andere tijd zetten. (De volgende week gingen we – is onzin.)
Maak de zin dan vragend. (Het onderwerp veranderen kan ook.)

A *Zet de pv in de kolom.

1. De machinist liet de trein voor het rode sein stoppen.
2. Plotseling sprong de kat op het argeloze muisje af.
3. Waarom sta je 's morgens niet wat eerder op?
4. Goud en zilver zijn edele metalen.
5. In 1492 veroverde Columbus na een lange tocht Amerika.
6. Hoe vind jij de boeken over Olivier B. Bommel?
7. In de winter verlangen we soms al naar de zomervakantie.
8. Maken jullie altijd grote reizen in de vakantie?
9. De ondeugende jongetjes boden oom Pieter een klapsigaar aan.
10. De vriendelijke man bedankte de ventjes hartelijk.
11. Met een tevreden gezicht stak hij de sigaar aan.
12. Met een daverende knal knapte de sigaar even later uit elkaar.
13. De jongens hadden zich inmiddels achter in de tuin verstopt.
14. Zulke grappen kunnen buitengewoon gevaarlijk zijn.
15. Voor straf moesten de jongens de hele middag in hun kamer blijven.

1 liet	2 sprong
3 sta	4 zijn
5 veroverde	6 wind
7 verlangen	8 maken
9 boden aan	10 bedankte
11 stak	12 knapte
13 hadden	14 kunnen
15 moesten	

B De stam (of de ik-vorm) van een werkwoord vind je door het laatste stukje weg te laten.
Let op: soms verandert er nog iets. Schrijf de stam (de ik-vorm) op.

slurpen	slurp	meten	meet	branden	brand
roeien	roei	betalen	betaal	planten	plant
gooien	gooi	sparen	spaar	fluiten	fluit
bakken	bak	huren	huur	bruisen	bruis
pluizen	pluis	snuiven	snuif	verven	verf
verhuizen	verhuis	erven	erf	landen	land
lezen	lees	wrijven	wrijf	hoesten	hoest
grazen	graas	draven	draaf	spreken	spreek

De persoonsvorm (pv)

TAAK 3

Soms zijn er twee persoonsvormen. Dat komt omdat er ook twee zinnen zijn, b.v.
Ik heb gehoord, dat Karel vanmiddag niet komt.
Heb ik gehoord, – komt Karel vanmiddag niet?

A Zet de pv in de kolom. Als er twee zinnen zijn, dan zijn er ook twee pv's.

1. Jongelui, jullie zullen beter moeten luisteren.
2. Ik heb dat verhaal al wel tien keer horen vertellen.
3. De verbrede straat had al lang klaar kunnen zijn.
4. Toen de oppasser de deur liet openstaan, ontsnapte de aap.
5. De man vertelde, dat hij de trein gemist had.
6. Wie heeft je wijsgemaakt, dat je een nieuwe fiets krijgt?
7. De muzikant ging met de pet rond, toen het wijsje uit was.
8. Heb je al gehoord, dat er een vliegtuig in het weiland is geland?
9. Piet vraagt aan Jan: 'Schud jij even wat appels van de boom?'
10. Ik had niet gedacht dat je voor het examen zou slagen.
11. Toen de tijger uit het struikgewas te voorschijn kwam, daverde een schot door de stilte.
12. Niemand gelooft dat hij die grote snoek zelf gevangen heeft.
13. Het meisje plukte een bos bloemen, die ze naar haar tante bracht.
14. Je kunt nooit weten, hoe een koe een haas vangt.
15. Elk vogeltje zingt, zoals het gebekt is.

1 zullen	/
2 heb	/
3 had	/
4 liet	/ ontsnapte
5 vertelde	/ had
6 heeft	/ krijgt
7 ging	/ was
8 heb	/ is
9 vraagt	/ schud
10 had	/ zou
11 kwam	/ daverde
12 gelooft	/ heeft
13 plukte	/ bracht
14 kunt	/ vangt
15 zingt	/ is

B Zet de persoonsvorm in de kolom. Denk er om: als er twee zinnen zijn, dan zijn er ook twee pv's.

1. Ik heb gehoord, dat jouw broer gisteren geslaagd is.
2. De fotograaf heeft beloofd, dat hij de foto's spoedig ontwikkelt.
3. Ik hoop dat de foto's goed gelukt zijn.
4. Wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in.
5. In de krant stond, dat de troepen van Iran de stad hebben heroverd.
6. Wie zichzelf overwint, is sterker dan wie een stad inneemt.
7. Waarom heb je die jongen wijsgemaakt, dat hij een horloge krijgt?
8. Het is gelukkig, dat de nachtwaker de brand tijdig heeft ontdekt.
9. Vanmorgen bemerkte ik, dat ik mijn boek vergeten had.
10. De vos ving het konijn, dat vergeefs trachtte te ontkomen.

1 heb	/ is
2 heeft	/ ontwikkelt
3 hoop	/ zijn
4 graaft	/ valt
5 stond	/ hebben
6 overwint	/ is / inneemt
7 heb	/ krijgt
8 is	/ heeft
9 bemerkte	/ had
10 ving	/ trachtte

C Schrijf de stam (de ik-vorm) van de volgende werkwoorden op.

zuchten	<u>zucht</u>	suizen	<u>suiz</u>	strijden	<u>strijd</u>
wrijven	<u>wrijf</u>	verbieden	<u>verbied</u>	werven	<u>werf</u>
binden	<u>bind</u>	haasten	<u>haast</u>	verroesten	<u>verroest</u>
werpen	<u>werp</u>	wenden	<u>wend</u>	wachten	<u>wacht</u>
rijden	<u>rijd</u>	braden	<u>braad</u>	laden	<u>laad</u>

Persoonsvorm tegenwoordige tijd

In de volgende zinnen zie je drie persoonsvormen in de tegenwoordige tijd van het werkwoord rennen.

1. Ik *ren* 's morgens altijd naar school.
2. Jan *rent* nog sneller dan ik.
3. Wij *rennen* achter elkaar aan.

In de eerste zin staat de ik-vorm (stam).

In de tweede zin staat de ik-vorm + t (stam + t).

In de derde zin staat de meervoudsvorm.

Onthoud: Als het onderwerp enkelvoud is:

stam (ik-vorm) – met ik (er voor of er achter): ik ren, ren ik?
– met jij er achter: ren jij?

Dus ook: ik schud, schud ik? schud jij?

stam + t (ik-vorm + t) in alle andere gevallen.

jij rent

jij schudt

hij rent

zij schudt

Het paard rent

De hond schudt

De meervoudsvorm eindigt op n of en: wij staan, jullie lopen.

De meervoudsvorm gebruik je als het onderwerp in het meervoud staat.

Jullie rennen. De koeien rennen. Wij rennen. Enz.

A Vul nu de goede vorm in: stam (ik-vorm), stam + t (ik-vorm + t) of meervoudsvorm.

- wennen
1. Jij went zeker al aardig op die nieuwe school.
 2. Wij wennen nooit in die grote stad.
 3. Wen jij al een beetje aan je nieuwe fiets?
 4. Mijn neven wennen al goed in Canada.
 5. Ik wen vast wel gauw aan mijn nieuwe vrienden.

- branden
1. De kaars brandt mooi op de zilveren kandelaar.
 2. Ik brand mijn tong aan de hete soep.
 3. Brand jij je aan de uitlaat van de auto?
 4. Benzine brandt eerder dan petroleum.
 5. De houtblokken branden lekker in de open haard.

- kopen
1. Waarom koop jij nooit eens een goed boek?
 2. Wij kopen graag onbespoten fruit.
 3. Mijn vader koopt een nieuwe hengel.
 4. Ik koop nooit patat voor mijn zakgeld.
 5. Koop jij wel eens een grammofoonplaat?

Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd

TAAK 5

Weet je het nog?

stam (ik-vorm) – met ik (er voor en er achter): ik ren, ren ik?
– met jij er achter: ren jij? (maar: jij rent)
ook met je er achter: ren je (maar dan moet je
wel in jij veranderd kunnen worden)

Dus: loop je? Maar: loopt je broer?
bloed je? Maar: bloedt je vinger?

A Vul de juiste vorm in (tegenwoordige tijd).

- betalen 1. Tegenwoordig betaalt men veel geld voor antieke voorwerpen.
schudden 2. Schud jij even een appel voor me van de boom, Jan?
geloven 3. Ik geloof die fantastische verhalen niet.
melden 4. De krant meldt het ongeluk in een groot artikel.
verspreiden 5. De mesthoop verspreidt een onaangename geur.
lezen 6. Wat leest je broer liever, detectives of stripverhalen?
lijden 7. Lijdt je oma nog steeds aan hoofdpijn?
houden 8. Waarom houd je eigenlijk niet van snijbonen?
snuiven 9. Het paard snuift, zodat zijn adem in de koude lucht te zien is.
broeden 10. De hen broedt op tien eieren.
hoesten 11. Jongen, wat hoest jij toch vanavond.
snijden 12. Gijs snijdt zich met zijn zakmes in de vinger.

B Vul de juiste letter(s) in (tegenwoordige tijd).

1. De man glij dt uit over een bananenschil en breekt een been.
2. Waarom kaf t jij die boeken niet wat netter?
3. De koster lui dt de torenklok elke zondagmorgen.
4. Ik vergoe d de schade van de gebroken ruit.
5. Waarom vergoe dt je vader de schade niet?
6. Wij hou d en niet van spekpannenkoeken.
7. Hou dt je zusje niet van karnemelk?
8. Ik hou d erg veel van slagroomgebak.
9. Dat lus t jij zeker ook wel.
10. Lus t je broer geen groentesoep?
11. Op de grote stille heide hoe dt de herder zijn schapen.
12. Wie bin dt mijn veter even vast?

Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd

A Zet in de juiste vorm.

- winden 1. Zeg Tineke, wind jij die wol even voor me op?
- hoesten 2. Als die mensen hoesten, houden ze de hand niet eens voor de mond.
- verven 3. Karel verft zijn oude fiets knalrood.
- leiden 4. De gids leidt de gasten met een fakkel door de grot.
- broeden 5. Een koekoek broedt niet zelf haar eieren uit.
- verloven 6. Verlooft je zusje zich eind mei met mijn neef?
- strijden 7. De oude Indiaan strijdt voor de rechten van zijn stam.
- arbeiden 8. Van de vroege ochtend tot de late avond arbeidt de boer op zijn akker.
- bevreemden 9. Het bevreemdt me niet dat veel boerenzoons een ander beroep kiezen.
- pluizen 10. Jan pluist heel wat boeken na over het leven van de Indianen.
- verbeelden 11. Wat verbeeldt je broer zich eigenlijk wel?
- kosten 12. Ik vermoed, dat die auto wel dertigduizend gulden kost
- antwoorden 13. Waarom antwoord je niet op die vraag?
- wieden 14. Wie in zijn eigen tuintje wiedt, ziet het onkruid bij de buurman niet.
- vergulden 15. De klokkenmaker verguldt de wijzers van de oude klok.

B Vul de ontbrekende letter(s) in (tegenwoordige tijd).

- De bevolking van Zeeland strijdt al eeuwen tegen het water.
- Ik bied je broer tien gulden voor die oude fiets.
- Wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht.
- Zeg Jan, lus t jij geen gebakken vis?
- Ik wacht hier nu al een half uur en nog kom t er geen bus.
- Sjonge, wat breidt die stad zich enorm uit!
- Aardt je broer nog steeds niet in die grote stad?
- Hektor kluif t tevreden op zijn lekkere soepbeen.
- Mijn buurman duldt niet dat we voor zijn huis voetballen.
- Toch gooit hij de bal wel terug, als die in zijn tuin terecht komt.
- De kok braadt een mals stuk vlees voor de hongerige gasten.
- Ik vind, dat je je wel erg gek aanstel t.
- Vind jij ook niet, dat hij altijd erg uitweidt over zijn avonturen?
- In het voorjaar plant ik altijd afrikaantjes in de tuin.
- Moeder baadt mijn kleine broertje elke morgen.

Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd

TAAK 7

A Zet in de juiste vorm.

- voeden 1. Een walvis voedt zich met kleine zeediertjes.
- rusten 2. Waarom rust je niet even uit na die lange tocht?
- vissen 3. Mijn buurman vist elke zaterdag in het kanaal.
- ontvreemden 4. De bediende ontvreemdt regelmatig geld uit de kassa.
- erven 5. Jan erft het gouden horloge van zijn grootvader.
- stranden 6. Op die rotsachtige kust strandt menig schip tijdens een storm.
- lezen 7. Wat lees jij daar toch voor een boek?
- smeden 8. Die handige knaap smeedt het ijzer als het heet is.
- verzenden 9. Verzendt je vader die grammofoonplaten per post?
- zeven 10. Moeder zeeft het meel voor de cake.
- spoeden 11. De brandweer spoedt zich naar het brandende huis.
- spreiden 12. De meeuw spreidt zijn vleugels uit en zweeft op de wind weg.
- watertanden 13. Wij watertanden altijd als moeder pannekoeken bakt.
- snuiven 14. Ook de buurman snuift de heerlijke geur op.
- slachten 15. Mijn oom slacht elk najaar een varken.

B Vul de ontbrekende letter(s) in (tegenwoordige tijd).

1. Het vliegtuig landt veilig tijdens een hevige sneeuwstorm.
2. Als je opschiet, wacht ik wel even op je.
3. Meld jij je altijd bij het hoofd van de school als je te laat komt?
4. De houthakker velt de enorme eik.
5. Waarom antwoordt je broer nooit als ik hem iets vraag?
6. Spreid jij dat kleed netjes over de tafel uit?
7. De man ontkent dat hij iets van de diefstal af weet.
8. De aangereden bromfietser wendt zich tot de politie met een klacht.
9. Gelukkig verbreedt men eindelijk de smalle weg naar het station.
10. Wie rent daar zo snel over de weg?
11. Het Rode Kruis zendt voedsel en tenten naar het rampgebied.
12. Vader verbiedt ons in het kanaal te zwemmen.
13. Wil - je die deur even sluiten, het toch t hier zo!
14. De verzekering vergoedt alle stormschade.
15. Tegenwoordig stookt het merendeel van de mensen met gas.

Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd

A Zet in de juiste vorm (teg. tijd).

- laden 1. De boer laadt zijn wagen zo vol dat Bruin hem nauwelijks trekken kan.
- beduiden 2. Wie kan me vertellen wat dat vreemde gekras beduidt?
- verheugen 3. Mijn grootvader verheugt zich nog in een goede gezondheid.
- bloeden 4. Bloedt je knie zo of is dat rode verf?
- streven 5. Onze onderwijzer streeft naar een prettige sfeer in de klas.
- snijden 6. Jongen, wat snijd jij je daar lelijk in je vinger.
- verdoven 7. De tandarts verdooft je eerst, voordat hij een kies trekt.
- vermoeden 8. Ik vermoed dat we vandaag nog wel een bui zullen krijgen.
- hoeden 9. De cowboy hoedt zijn kudde op de uitgestrekte prairie.
- overtuigen 10. Met dat verhaal overtuig je me echt niet.
- winden 11. Voor hij naar bed gaat, windt mijn vader altijd de klok op.
- versmaden 12. De slimme vos versmaadt een lekker kippetje niet.

B Zet de pv (soms zijn het er twee) in de kolom.

- Een inbreker ontvreemdt vaak die dingen, die niet te zwaar zijn.
- Toch gebeurt het ook wel eens, dat zware meubelen worden ontvreemd.
- Ik geloof niet, dat zoiets vaak gebeurt.
- Elke deelnemer hoopt, dat hij de wedstrijd zal winnen.
- De beste stuurliu staan aan wal.
- Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten.
- Als we thuiskomen, maken we eerst ons huiswerk.
- Men zegt dat er ook nu nog veel wordt gestroopt.
- De krant vermeldt, dat het gemeentebestuur de schade vergoedt.
- Weet jij wie vroeger de schade altijd heeft vergoed?

ontvreemdt / zijn

2 gebeurt / worden

3 geloof / gebeurt

4 hoopt / zal

5 staan /

6 is / vertrouwt

7 komen / maken

8 zegt / wordt

9 vermeldt / vergoedt

10 weet / heeft

C Schrijf nu de stam (de ik-vorm) nog even op.

ergeren	<u>erger</u>	stoven	<u>stoof</u>	vermelden	<u>vermeld</u>
haasten	<u>haast</u>	stichten	<u>sticht</u>	suizen	<u>suiz</u>
ontmoeten	<u>ontmoet</u>	staan	<u>sta</u>	misten	<u>mist</u>
achten	<u>acht</u>	missen	<u>mis</u>	verloven	<u>verloof</u>
bruisen	<u>bruis</u>	verbeelden	<u>verbeeld</u>	bevreemden	<u>bevroemd</u>

D Wie te veel fouten had, maakt Extra oefeningen 1 op blz. 51.

Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd (pv-ott)

TAAK 8

A Vul de ontbrekende letter(s) in (teg. tijd).

- Volgens het weerbericht woe dt er een hevige storm op de Noordzee.
- Sommige mensen stor t en hun huisvuil op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn.
- Verwon dt die hond van jullie zich al weer aan dat roestige puntdraad?
- Mijn oom film t en fotografeer t graag.
- De boer ploeg t, eg t, zaai t en maai t in de verschillende seizoenen.
- Waarom baa d jij in weelde en lij dt je broer gebrek?
- Wat slurp t die man toch, waarom gedraag t hij zich niet wat fatsoenlijker?
- Het krantenbericht vermeld dt niet of de dader van de inbraak al gepakt is.
- Zeg Jan, doe - jij even open als er iemand bel t?
- De automobilist vergoe dt de schade die hij veroorzaakt heeft.
- Ik doorgron d die zwijgzame knaap moeilijk.
- Wij mes t en altijd een paar konijnen voor de feestdagen.
- Karel lig t al een maand in het ziekenhuis. Hij mis t zijn vrienden wel.
- Jij benij dt hem toch zeker ook niet?
- De burgemeester aanvaar dt zijn ambt met een gloedvolle toespraak.

B Zet de persoonsvorm in de kolom. Soms is er meer dan één pv.

- Wie garandeert je, dat hij zijn woord houdt?
- Waarom denk je, dat hij zou liegen?
- Ik vertrouw hem niet verder dan ik hem zie.
- Karel vertelt, dat hij al zijn oude schriften heeft verbrand.
- Verleden week zei hij nog dat hij ze nooit verbrandt.
- In de vakantie wandelen we graag door de Veluwe bossen.
- Het is best mogelijk, dat hij gelogen heeft.
- Toen het verwende ventje zijn zin niet kreeg, smeed hij zijn stoel omver.
- Brand jij ook van nieuwsgierigheid naar de uitslag van het examen?
- Waarom verzendt je broer die brief per luchtpost?

1	garandeert	/	houdt
2	denkt	/	zou
3	vertrouw	/	zie
4	vertelt	/	heeft
5	zei	/	verbrandt
6	wandelen	/	
7	is	/	heeft
8	kreeg	/	smeet
9	Brand	/	
10	verzendt	/	

C Schrijf de stam (de ik-vorm) van de volgende werkwoorden op.

verven	<u>verf</u>	wijzen	<u>wijs</u>	verliezen	<u>verlies</u>
verbeelden	<u>verbeeld</u>	gebeuren	<u>gebeur</u>	rollen	<u>rol</u>
vriezen	<u>vries</u>	vergulden	<u>verguld</u>	erven	<u>erf</u>
praten	<u>praat</u>	drijven	<u>drijf</u>	ontwerpen	<u>ontwerp</u>
verzenden	<u>verzand</u>	erkennen	<u>erken</u>	vermelden	<u>vermeld</u>

Persoonsvorm in de verleden tijd (pv-ovt)

In de volgende zinnen zie je de 2 persoonsvormen in de verleden tijd van het werkwoord *rennen*.

1. Het paard rende door de wei.
2. De paarden renden door de wei.

In de eerste zin staat de *ik-vorm* + *de*
 In de tweede zin staat de *ik-vorm* + *den*

Elk werkwoord heeft dus 2 persoonsvormen in de verleden tijd.

Wanneer schrijf je *-de*: belde
 en wanneer *-te*: hakte?

Als de stam (*ik-vorm*) eindigt op een t, k, f, s, ch of p dan schrijf je *te*, in de andere gevallen *de*.

De letters t, k, f, s, ch, p zijn de medeklinkers van het woord 't kofschip.

Sterke werkwoorden hebben geen *de* of *te* nodig, die *veranderen de klinker* in de verleden tijd: bind – bond met in het meervoud nog *-en*: bonden.

Onthoud: de pv in de verleden tijd wordt gevormd door:

stam + *de* of *den*

stam + *te* of *ten*

klinkerverandering
klinkerverandering + *en*

gilde	brandde	woonde
gilden	brandden	woonden
kookte	kefte	vluchtte
kookten	keften	vluchtten
vind – vond	rijd – reed	
– vonden	– reden	

- 'T praatte, spitte
 K haakte, zakte
 O
 F blafte, blufte
 (maar: verfde, waarom?)*
 S waste, siste
 (maar: raasde, waarom?)*
 CH lachte, pochte
 I
 P hapte, kaapte

samen.

A Verleden tijd, vul de goede vorm in.

- landen 1. Zonder ongelukken landde het vliegtuigje op het strand.
 kosten 2. Die nieuwe fiets kostte vijftienhonderd gulden.
 verzenden 3. In de vakantie verzonden we twintig kaarten vanuit Zwitserland.
 bellen 4. Hoe ik ook belde, niemand deed open.
 melden 5. De sollicitant meldde zich voor een gesprek bij de directeur.
 wachten 6. Op wie wachtte jij gisteravond bij het station?
 strijden 7. De dappere ridder streed met open vizier.
 lijden 8. Ondanks de drukte leidde de hond zijn blinde baas veilig door het verkeer.
 braden 9. De landloper braadde het gestolen kippetje boven een houtvuurtje.
 wonden 10. Onze hond verwondde zijn achterpoot aan een doornige tak.
 lijden 11. Het arme dier leed veel pijn toen de wond ging ontsteken.
 voeden 12. Eskimo's voedden zich voor een groot deel met zeehondenvlees.

* Zie onderaan blz. 13

Persoonsvorm in de verleden tijd (pv-ovt)

TAAK 10

tweetaal A + B

A Vul de goede vorm in (verleden tijd).

- haasten 1. Wij haastten ons om nog op tijd op Schiphol te zijn.
- verloven 2. Mijn buurmeisje verloofde zich met een conducteur.*
- bespieden 3. In de vakantie bespieden wij herten in de vrije natuur.
- ergeren 4. Ik ergerde me aan het geschreeuw van sommige vakantiegangers.
- jagen 5. Met hun herrie joegen zij al het wild op de vlucht.
- ontvreemden 6. De dief ontvreemde een kostbare antieke vaas.
- bruisen 7. Het heldere water van de bergbeek bruisde over de rotsen.
- broeden 8. De fazantenhen broedde tussen de struiken op tien eieren.
- stichten 9. Een groep Hollanders stichtte een kolonie aan de westkust van Amerika.
- stoven 10. Mijn grootmoeder stooftte vroeger altijd van die lekkere rode peertjes.*
- rijden 11. Gijs reed in tien minuten op zijn nieuwe fiets naar school.
- bevreemden 12. Het bevreemde ons dat die roekeloze knaap nog geen ongeluk heeft gekregen.
- aanbieden 13. De leerlingen boden de jarige onderwijzer een prachtig boek aan.
- rusten 14. Voor we weer op de fiets stapten, rustten we even uit in de berm.
- aarden 15. Dat luie ventje aardde niet naar zijn ijverige grootvader.

B Vul de juiste letter(s) in (verl. tijd).

1. De bedreigde man wendde zich tot de politie om hulp.
2. Waarom lustte jij dat lekkere puddinkje niet?
3. De agent antwoorddde niet op onze vraag.
4. Gisteren ontmoettte ik een oude studievriend.
5. Waarom zuchttte je tante toch zo?
6. Branddde het eten vanmiddag soms weer aan?
7. Jan viste de hele morgen in het kanaal, maar hij ving niets.
8. De vos vluchttte gauw toen hij de boer zag aankomen.
9. De griepedemie breidde zich enorm uit.
10. Mijn broer plantte een perzikboompje in onze tuin.
11. Onze melkman kon goed rekenen; hij vergiste zich bijna nooit.
12. Oude geschriften vermelddden dat hier vroeger een kasteel stond.
13. Een zekere graaf Diederick bouwde de burcht.
14. De bloemist ventte elke zaterdag met zijn bloemen in ons dorp.
15. De sneeuw spreiddde een donzen deken uit over het land.

* Pas op: blaffen - blaf - blafte, en: sissen - sis - siste.
Maar: verven - verf - verfdde, en: razen - raas - raasde,
omdat de f van verf een veranderde v is,
en omdat de s van raas een veranderde z is.

Persoonsvorm in de verleden tijd (pv-ovt)

A Verleden tijd. Vul de goede vorm in.

- hoesten 1. Jongen, wat hoestte jij vannacht toch.
- meten 2. Ik mat de lengte van ons lokaal: twaalf meter.
- weiden 3. Wat weidde oom Gerard weer uit over zijn reis naar Noorwegen.
- woeden 4. Er woedde een hevig onweer tijdens onze tocht over de Veluwe.
- vlechten 5. Op de handenarbeidles vlochten we een leuk mandje van pitriet.
- kosten 6. Dat mandje kostte ons niet veel.
- wroeten 7. De wilde zwijnen wroetten de aardappelakker grondig om.
- winnen 8. Wie won de eerste prijs in de damcompetitie?
- vergulden 9. De antiquair verguldde de oude spiegellijst.
- betalen 10. Wie betaalde dat uitstapje naar Amsterdam?
- troosten 11. Tijdens de hevige regenbui troostten wij ons met de gedachte dat het niet altijd blijft regenen.
- verplegen 12. Mijn zusje verpleegde het zieke vogeltje liefdevol.

B Zet de pv in de kolom (soms zijn er twee zinnen, dus ook twee pv's).

1. Waarom heb je ons niet verteld, dat je ging fietsen.	1 heb / ging
2. Wij moesten tien vragen beantwoorden.	2 moesten /
3. Wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht.	3 schendt / schendt
4. Voordat het vliegtuig ging landen, moesten de passagiers de riemen vastmaken.	4 ging / moesten
5. Omdat het zo mistte, week het vliegtuig uit naar een ander vliegveld.	5 mistte / week uit
6. Wie het eten niet lustte, mocht het laten staan.	6 lustte / mocht
7. De agent vroeg ons, waarom we niet doorreden.	7 vroeg / doorreden
8. We antwoordden hem, dat we een leuke band hadden.	8 antwoordden hadden
9. Ik hoorde voor de radio, dat het gevroren heeft.	9 hoorde / heeft

C Als de vorige oefening.

1. Je moet niet denken, dat ik dat verhaal geloof.	1 moet / geloof
2. Jullie moeten beter luisteren naar wat er gezegd wordt.	2 moeten / wordt
3. Een samengestelde zin bestaat uit meer dan één zin.	3 bestaat /
4. In elk van die aparte zinnnetjes staat een persoonsvorm.	4 staat /
5. Ken je de drie manieren nog, waaraan je een persoonsvorm herkent?	5 Ken / herkent
6. Als je die bent vergeten, dan moet je dat weer even nakijken.	6 bent / moet
7. De jongens moesten een uur wachten en dat vonden ze niet leuk.	7 moesten / vonden
8. Heb je al gehoord, wie de wedstrijd gewonnen heeft?	8 heb / heeft
9. Ik vind het leuk dat je soms oude vrienden ontmoet.	9 vind / ontmoet
10. Vorige week heb ik een oude klasgenoot ontmoet.	10 heb /

Persoonsvorm in de verleden tijd

A Vul de goede vorm in (verl. tijd).

- winnen 1. Met schaken won Jan altijd van zijn broer.
- verbeelden 2. Daarom verbeeldde hij zich dat hij ook van de grootmeester zou winnen.
- wennen 3. Wij wenden al gauw aan onze nieuwe onderwijzer.
- verzenden 4. Waarom verzonden jullie dat pakje per luchtpost?
- wenden 5. Toen het horloge stuk ging, wendden wij ons tot de leverancier.
- baden 6. Na de warme dag baadden we in het koele meertje.
- slachten/braden 7. De zwerver slachtte een kip en braadde haar aan het spit.
- verliezen 8. Mijn oma verloor haar gouden armband.
- verplegen 9. Annemieke verpleegde haar zieke poesje liefdevol.
- werpen 10. Waarom wierp je een steen door de ruit?
- verbeelden 11. Wat verbeeldde dat ventje zich wel?
- richten 12. De inbrekers richtten een enorme ravage aan.
- spoeden 13. De dokter spoedde zich naar de plaats van het ongeluk.
- bekennen 14. Jan bekende eerlijk dat hij de vaas gebroken had.
- stranden 15. Halverwege onze vakantiebestemming strandden we wegens motorpech.

B Vul de juiste letter(s) in (verl. tijd).

1. Mijn oom arbei dde heel wat uren aan die gebeeldhouwde kast.
2. Nadat ik twee keer bel de, open de de bewoner de deur.
3. De Germanen vereer den veel goden.
4. De smid sme edde het gloeiende ijzer.
5. Op een zomeravond roei den we op de rivier.
6. Wat betaal de je voor die oude fiets?
7. Wij watertan dden toen we de heerlijke taart zagen.
8. Oom Jan wie dde het onkruid en plan tte de sla.
9. De jongens voetbal den tot het donker werd.
10. Doordat mijn band knap te, mis te ik bijna de trein.
11. Er woe dde een hevige storm; de wind gier de in de schoorsteen.
12. De herder hoe dde zijn schapen. Hij lei dde ze naar een koele beek.
13. Door een scheldkanonnade luch tte de koopman zijn woede.
14. De boer ploeg de zijn akker en bemes tte hem met kunstmest.
15. Hij la adde de zakken kunstmest op zijn wagen en strooi de de korrels over het land.

C Wie te veel fouten maakte, oefent nog even op blz. 52: Extra oefeningen 2.

Tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar

Leer eerst nog eens wat bovenaan taak 4 en 9 staat.

A Vul de goede vorm in (let op de tijd).

- leiden ott 1. Leid _____ jij het paard van je oom naar de wei?
 ott 2. Meestal leidt _____ mijn oom het zelf weer naar de stal.
 ovt 3. De hond leidde _____ zijn blinde baas door het drukke verkeer.
- lijden ott 4. Lijdt _____ je broer nog steeds aan slapeloosheid?
 ovt 5. Vroeger leed _____ hij daar toch niet zo vaak aan.
- vluchten ott 6. Wolven vluchten _____ meestal weg als ze een mens tegenkomen.
 ovt 7. Onze poes vluchtte _____ de boom in toen Bello achter haar aanzat.
- melden ott 8. Een voorbijganger meldt _____ per telefoon dat er brand is uitgebroken.
 ovt 9. De automobilist meldde _____ via een praatpaal dat hij motorpech had.
 ott 10. Meld _____ jij je eerst bij de directeur als je te laat komt?
- spoeden ott 11. De politieauto spoedt _____ zich met loeiende sirene naar de brand.
 ovt 12. Waarom spoedden _____ jullie je niet naar de plaats des onheils?
- vonden ovt 13. Ik wondde _____ me lelijk aan het gebroken glas.
 ott 14. Als jij je voeten aan die puntige keien wondt _____, kun je beter schoenen aantrekken.
 ott 15. Wie bramen plukt, wondt _____ zich dikwijls aan de scherpe dorens.

B Vul de juiste letter(s) in (let goed op de tijd).

- Het duur d e lang voor mijn neef aar dd e in zijn nieuwe woonplaats.
- De doelvredediger mis t e de bal, zodat we een doelpunt maak t en.
- Omdat het zo mis tt e, reden alle auto's met groot licht.
- Toen oom hem uitnodig d e voor een reis naar Zwitserland, zei Peter dat hij zo'n tochtje niet versmaa dd e.
- Ik denk dat niemand zo'n buitenkansje versmaa dt .
- Jij verbeel dt je zeker dat je de slimste ben t .
- De politie gis t e naar de herkomst van de partij horloges.
- Het kook t e en gis t e in de rumoerige havenstad, maar een oproer bleef gelukkig uit.
- Gent had vroeger verbinding met zee. De haven verzan dd e echter helemaal.
- Tegenwoordig verzan d en havens niet zo gauw.
- Een baggermolen of een zandzuiger hou dt de vaargeul wel op diepte.
- De regenten deel d en vroeger de lakens uit in de Nederlanden.
- De vorst ha att e het gevele van de hovelingen.
- Wat brei dt die fabriek zich enorm uit.
- Brei t je moeder een warme trui voor jou?

Tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar

TAAK 13

A Vul in.

- bloeden ott 1. Ben je gevallen? Je knie bloedt _____
 ovt 2. Hoe kwam het dat je uit je neus bloedde _____ ?
- bloeien ovt 3. Wat bloeide _____ die perzikboom van jullie toch mooi.
 ott 4. Ja, het lijkt wel of hij elk jaar mooier bloeit _____
- moeten ott 5. Hoe laat moet _____ jij op school zijn?
 ovt 6. Ik hoorde dat jullie al weer moesten _____ nablijven.
- mogen ott 7. Je mag _____ wel wat harder lopen, anders kom je te laat.
 ovt 8. Omdat vader jarig was, mochten _____ we een uur langer opblijven.
- winnen ovt 9. Onze club won _____ de eerste prijs in de voetbalcompetitie.
 ott 10. Wie waagt, die wint _____, zegt een spreekwoord.
- winden ott 11. Jeroen windt _____ het vliegertouw keurig om een houtje.
 ovt 12. Wond _____ je tante de wol op voor ze ging breien?
- vergulden ott 13. Ik verguld _____ de wijzers van de oude klok.
- werken ovt 14. Henk werkte _____ zo hard hij kon voor zijn rapport.
- ontvreemden ovt 15. De inbrekers ontvreemdden al het tafelzilver.

B Schrijf de pv's in de kolom.

1. Wie het weet, mag het zeggen.
2. Hij vertelde me, dat hij niet met vakantie ging.
3. Weet jij wie Amerika heeft ontdekt?
4. Je dacht zeker, dat Columbus dat gedaan heeft?
5. Weet je wel, dat de Vikingen al eerder in Amerika waren?
6. Men zegt dat daar vaak een ongeluk gebeurt.
7. Bij ons op de hoek is al zo vaak een ongeluk gebeurd.
8. Hij denkt dat hij altijd gelijk heeft.
9. Toen de dijk beschadigd was, werd er een dijkwacht ingesteld.
10. Vertel hem maar, dat ik die praatjes niet geloof.
11. Waarom heb je hem verteld, dat hij niet hoeft te komen?
12. Wie in zijn eigen tuintje wiedt, ziet het onkruid bij zijn buurman niet.
13. Toen het schip op de zandbank liep, schoot het enkele vuurpijlen af.
14. Ik geloof de verhalen niet, die hij allemaal vertelt.
15. De woningen in de oude stadswijk worden allemaal gesloopt.

1 weet	/ mag
2 vertelde	/ ging
3 weet	/ heeft
4 dacht	/ heeft
5 weet	/ waren
6 zegt	/ gebeurt
7 is	/
8 denkt	/ heeft
9 was	/ werd
10 vertel	/ geloof
11 heb	/ hoeft
12 wiedt	/ ziet
13 liep	/ schoot
14 geloof	/ vertelt
15 worden	/

Tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar

A Vul in (geen e).

- De kok kruidde de soep sterk en zou het vlees helemaal niet.
- De krant vermeldt niets over de brand.
- De pijl suis t door de lucht en raakt de roos in het midden.
- Vanmorgen versliep Kees zich. Daardoor miste hij de trein.
- Omdat het zo miste, was de veerpont uit de vaart genomen.
- Wat verbeeldt die kerel zich wel? Hij pochte wel, maar hij presteert niets.
- In 1652 stichtte Jan van Riebeeck Kaap de Goede Hoop.
- Verleden week ontmoeten we die neef van jou in Utrecht.
- Tijdens de storm bruisde en beukte het water tegen de dijk.
- Onder dankaanvaarde de voorzitter het geld voor het nieuwe clubgebouw.
- De ridder strijdt met open vizier en wordt luid toegejuicht.
- De koopman laadde de appels op de kar en ventte er mee langs de huizen.
- In rekenen was Jos niet sterk, maar in tekenen muntte hij uit.
- De politie vermoedt wel wie de dader is, maar ze heeft geen bewijzen.
- Wat beduidde die herrie op de gang?

B Zet de pv in de kolom (meestal zijn er twee zinnen).

- Ik duldde niet, dat hij zo tegen ons optrad.
- De chauffeur wendde voor, dat hij de agent niet begreep.
- Het verbaast ons, dat hij dat nu al weer beweert.
- We hebben hem aangeraden, dat hij beter thuis kan blijven.
- Niemand gelooft wat hij daar vertelt.
- Geloof jij wel wat hij allemaal heeft verteld?
- Wie heeft Jan verteld, dat ik dat heb beweerd?
- Hij moet eerst maar eens bewijzen, wat hij daar beweert.
- Ik heb gehoord dat je oom zijn benoeming tot voorzitter aanvaardt.

1 duldde	/ optrad
2 wendde	/ begreep
3 verbaast	/ beweert
4 hebben	/ kan
5 gelooft	/ vertelt
6 geloof	/ heeft
7 heeft	/ heb
8 moet	/ beweert
9 heb	/ aanvaardt

C Schrijf de stam op.

aarden	aard	planten	plant	delen	deel
missen	mis	evenaren	evenaar	verbeelden	verbeeld
misten	mist	aanvaarden	aanvaard	gissen	gis
braden	braad	versmiden	versmaad	gisten	gist
ontmoeten	ontmoet	haasten	haast	verzenden	verzand

Tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar

TOETS 3

A Vul de juiste vorm in.

- planten ovt 1. Plantte jij een appelboompje in jullie tuin?
- stranden ovt 2. Verleden jaar strandde er een tanker voor de Zuidhollandse kust.
- stranden ott 3. Als zo'n groot schip strandt, loopt hij gevaar in tweeën te breken.
- verwachten ovt 4. Bert verwachtte dat hij een nieuwe fiets zou krijgen op zijn verjaardag.
- vleien ovt 5. De vos vloide de raaf omdat hij zin had in het stuk kaas.
- vleien ott 6. Wie een ander vloit, doet dat meestal om er zelf beter van te worden.
- vlijen ott 7. De vermoeide reiziger vlijt zich neer op het zachte mos.
- vermelden ovt 8. Het ochtendblad vermeldde het weerbericht voor die dag.
- vermelden ott 9. Het is de moeite niet waard, dat je dat voorval vermeldt.
- reizen ott 10. Ik geloof dat een minister van Buitenlandse Zaken graag reist.
- reizen ovt 11. Vroeger reisde men veel met de trekschuit.
- rijzen ott 12. Het beslag voor de cake rijst goed.
- rijzen ovt 13. Ik schrok me naar. De haren rozen me te berge.
- ontbranden ovt 14. Het vat met benzine ontbrandde doordat men onvoorzichtig was met een brandende sigaret.
- ontbranden ott 15. Fosfor ontbrandt al als het in aanraking komt met zuurstof uit de lucht.

B Vul de juiste letter(s) in.

1. Waarom haas te je je zo? Je was toch vroeg genoeg opgestaan?
2. Het erger t me dat hij zich altijd zo aanstel t.
3. Als hij niet vaker autorij dt, ontwen t hij het drukke verkeer helemaal.
4. Wat stooft de tante die peertjes toch lekker toen we bij haar logeer den.
5. Waarom ston d hij zo onnozel te lachen? Ik vergis te me toch niet?
6. Als alles naar wens verloop t, aanvaar dt mijn broer morgen zijn nieuwe baan.
7. Een boer melk t tegenwoordig meestal elektrisch.
8. Waarom verniel t die jongen de struiken in het park?
9. Ik geloof — niet dat hij naar zijn vader aar dt.
10. De schilder verf de de kozijnen en lak te de deur.
11. Brei dt je oom zijn zaak nu al weer uit?
12. Wat hoest tte die jongen toch! Ja, het toch tte ook zo in de klas.
13. Henk plaag de de poes en stook te zijn boertje op met stenen te gooien.
14. Benij d jij je neef omdat hij in die mooie auto rij dt?
15. Oma haak te een mooi kleedje voor de bazar.

C Wie te veel fouten in de oefeningen heeft, maakt Extra oefeningen 3 op blz. 53.

Tegenwoordige tijd en verleden tijd door elkaar

A Vul de juiste vorm in.

- zeven ovt 1. We zeefden het zand voor we het in het aquarium deden.
- ontvreemden ott 2. Een kleptomane ontvreemdt vaak dingen waar hij niets aan heeft.
- ontvreemden ovt 3. Zo ontvreemde iemand eens allemaal rechter schoenen.
- bevreemden ott 4. Het bevreemdt je zeker dat zo iets wel eens gebeurt.
- bevreemden ovt 5. Toen ik er van hoorde, bevreemde het mij ook.
- bewijzen ovt 6. Wie beweest dat de aarde rond is?
- verlichten ott 7. De winkelier verlicht zijn etalage prachtig tijdens de feestweek.
- vermoeden ott 8. Wij vermoeden dat de trein wel weer te laat zal aankomen.
- vermoeden ovt 9. Gert vermoedde dat hij een brommer zou krijgen met zijn verjaardag.
- vergulden ovt 10. Vader vergulde de gewichten van de koekoeksklok.
- vergulden ott 11. Waarom vergulde jij de bumper van jullie auto?
- vermoeien ovt 12. Die fietstocht door de heuvels vermoede ons wel.
- vermoeien ott 13. Frans vermoeit zich niet zo erg met zijn huiswerk.
- verkwisten ott 14. Wij verkwisten ons geld niet. We sparen het liever op.
- verkwisten ovt 15. In de vakantie verkwistte Karen al haar geld met het kopen van patat.

B Vul de juiste letter(s) in (d, t, dt, tt of niets).

- De man bal de de vuist tegen de jongens die met sneeuwballen gooi den.
- Moeder veeg de de vloer en zeem de de ramen.
- Poes lik te haar bek toen ze de vogeltjes bespie dde.
- Ton huur t een fiets en rij dt er de hele dag op door de duinen.
- Waarom verbie d je die jongens te gaan zwemmen?
- De winkelier vergis te zich bij het optellen van de rekening.
- De onderwijzer ach tte het niet nodig dat de les afgemaakt wer d.
- Neef Piet logeer t nu al een week bij ons maar ik doorgrond - hem nog steeds niet.
- Toen de inbrekers niets van hun gading von den, verwoes tten ze het meubilair.
- Jouw broer verbeel dt zich heel wat nu hij politie-inspecteur is.
- Gisteren ontmoet tte ik hem, maar hij beantwoor dde mijn groet niet eens.
- Een moederdier verdedig t haar jongen zelfs tegen veel grotere dieren.
- Het vreemde licht mislei dde de stuurman zodat het schip strand dde.
- Waarom verbree dt je vader het tuinpad?
- De burgemeester onthul t het standbeeld van koningin Wilhelmina.

Het voltooid deelwoord

TAAK 16

Onthoud:

1. Bij een voltooid deelwoord staat een hulpwerkwoord (hebben, zijn, of worden).
Frits is tegen een boom gebotst.
Hij heeft een snoek gevangen.
De jongen wordt geplaagd.
2. Een voltooid deelwoord begint heel vaak met ge (gebotst, gevangen, geplaagd).
3. De laatste letter van een volt. deelwoord is een d als de verleden tijd met een d geschreven wordt – geplaagd – want ovt is plaagde.
De laatste letter is een t als de verleden tijd met een t geschreven wordt – gebotst – want ovt is botste.
Een volt. deelwoord eindigt op en of n als de verleden tijd gevormd wordt door klinkerverwisseling – gevangen – want ovt is ving.
4. Een voltooid deelwoord is geen persoonsvorm. In een zin met een voltooid deelwoord is het hulpwerkwoord de persoonsvorm.

A Schrijf nu het voltooid deelwoord op met een hulpwerkwoord.

Zo: branden – Het hout heeft gebrand.

1. stranden	Het schip	is	gestrand
2. zuchten	De patiënt	heeft	gezucht
3. branden	De hooiberg	heeft	gebrand
4. rijden	De auto	heeft	gereden
5. vissen	Hans	heeft	gevist
6. broeden	De vogel	heeft	gebroed
7. vangen	De vis	is	gevangen
8. smeden	Het ijzer	is	gesmeed

B Vul de voltooid deelwoorden in en onderstreep de hulpwerkwoorden.

- spoeden 1. De late reiziger heeft zich met een taxi naar de trein gespoed.
- verzenden 2. Hebben jullie het pakje al verzonden?
- kosten 3. Hoeveel heeft die fiets van jou gekost?
- melden 4. Een voorbijganger ontdekte rook en heeft toen de brand gemeld.
- wachten 5. We hebben wel een uur op je gewacht.
- lijden 6. De zieke heeft veel pijn geleden.
- missen 7. We hebben de laatste bus gisteravond gemist.
- rennen 8. En jullie hebben nog wel zo hard gerend.

Voltooid deelwoord
A Vul het voltooid deelwoord in en onderstreep het hulpwerkwoord.

- werken 1. Hebben jullie gisteren de hele dag in de tuin gewerkt ?
- wrijven 2. Wat heeft je moeder die antieke kast mooi gewreven .
- verzenden 3. De haven van de vissersplaats was totaal verzand .
- opbellen 4. Heeft er nog iemand opgebeld toen we weg waren?
- kaften 5. De boeken van de bibliotheek worden elk jaar opnieuw gekapt .
- bouwen 6. Mijn oom heeft zelf een prachtige bungalow gebouwd .
- eten 7. In Zeeland worden de mossels rauw gegeten .
- koken 8. Bij ons worden ze eerst gekookt .
- malen 9. Vroeger werd graan met een handmolen gemalen .
- stelen 10. Toen ik buiten kwam, zag ik dat mijn fiets was gestolen .
- gluren 11. De bediende heeft door het sleutelgat gegluurd .
- blaffen 12. Toen Bello geluid hoorde in de tuin heeft hij heel hard geblaft .
- grommen 13. Daarna heeft hij nog een paar keer onheilspellend gegromd .
- wegsluipen 14. De inbreker is door een gat in de heg weggeslopen .

B Vul het voltooid deelwoord in. Onderstreep de hulpwerkwoorden.

- sparen 1. Hoeveel geld heb jij al gespaard voor de vakantie?
- huren 2. Heb je die auto gehuurd of is die van je vader?
- hangen 3. Moeder heeft de was aan de lijn gehangen .
- zeilen 4. We hebben zaterdag op de Friese meren gezeild .
- schaatsen 5. Heb jij wel eens op een kunstijsbaan geschaatst ?
- sputten 6. Waarom heb je de kat van de burens nat gespoten ?
- haasten 7. We hebben ons gehaast om de trein nog te halen.
- drijven 8. Tijdens de storm is het schip uit de koers gedreven .
- gillen 9. Foei Pietje, wat heb je weer gegild bij de tandarts.
- turen 10. Vanaf de duintop heeft de visser over de zee getuurd .
- vriezen 11. Ik geloof dat het vannacht heeft gevroren ; het gras is wit.
- wegen 12. De groenteboer heeft de appels op de weegschaal gewogen .
- omhakken 13. Waarom hebben jullie die mooie boom omgehakt ?
- verbranden 14. Hebben jullie het hout in de open haard verbrand ?

A Vul het voltooid deelwoord in en onderstreep het hulpwerkwoord.

- wennen 1. Zijn jullie al wat aan de nieuwe auto gewend?
- rijden 2. Of hebben jullie er nog niet veel in goreden?
- planten 3. Oom Kees heeft een appelboompje in de tuin geplant.
- verhuizen 4. Is jouw neef nu al weer verhuisd?
- lezen 5. Heb jij dat boek van Piet Prins al gelezen?
- verroesten 6. De deur kon niet meer open. Het slot was verroest.
- verven 7. Wanneer wordt jullie huis geverfd?
- houden 8. Gert moest de kersen verdelen, maar hij heeft ze allemaal zelf gehouden.
- wachten 9. Waarom hebben jullie niet op ons gewacht?
- verloven 10. Is jouw zus met een tandarts verloofd?
- opsnuiven 11. Toen de vos de vreemde geur had opgesnoven, vluchtte hij weg.
- bevreemden 12. Heeft het je bevreemd dat we boos waren?
- stukgooien 13. Is de ruit van de voordeur nu al weer stukgegooid?
- snijden 14. Theo heeft zich aan de glasscherven gesneden.
- verbeelden 15. Het verwaande ventje had zich verbeeld dat hij kampioen zou worden.

B Vul de ontbrekende letter(s) in en onderstreep het hulpwerkwoord.

1. Waarom heb je je schulden niet betaal d? Nu word je failliet verklaar d.
2. Ik heb het onkruid gewie d en de paden geschoffel d.
3. Je hebt je broertje te veel verwen d.
4. Wat heeft die fiets van jou gekos t?
5. Onze school wordt met twee lokalen uitgebrei d.
6. Dat had je zeker niet gedacht t.
7. Ik had me de vakantie heel anders voorgestel d.
8. Eerst hebben we gevoetbal d en daarna in de rivier gebaa d.
9. Heeft je oom die grote villa geërf d of heeft hij haar gekoch t?
10. De zakkenroller heeft een portemonnee en een horloge ontvreem d.
11. Zijn jullie nu nog niet uitgerust t?
12. Heb jij gehoor d dat hier een ongeluk is gebeur d?
13. Hebben jullie kleine Piet opgestook t om met stenen te gooien?
14. Henk is gestruikeld d en in de sloot gerold d.
15. De terugtrekkende vijand heeft het hele dorp verwoes t.

C Wie in deze toets te veel fouten heeft, maakt de Extra oefeningen 4 op blz. 54 nog even.

Voltooid deelwoord
A Vul de ontbrekende letter(s) in en onderstreep het hulpwerkwoord in beide oefeningen.

1. Heeft jouw broer de bal op het dak getrap t?
2. Is dat hekje geschilder d of gelak t?
3. Ik geloof dat dat konijntje gewon d is.
4. Met een schoteltje melk werd de egel in de tuin gelok t.
5. Hebben jullie de beloning eerlijk gedeel d?
6. Waar heb je dat lekkere gebak gehaal d?
7. Je hebt nu al tien sigaretten gerook t.
8. Wie heeft jou dat op de mouw gespeel d?
9. Simon heeft in de tuin gewerk t en de stoep geveeg d.
10. De inbreker heeft de deur geforceer d en een antieke klok ontvreem d.
11. Heb jij mijn neef uit Canada wel eens ontmoet t?
12. Ik heb me aan die praatjes geërger d.
13. Wie heeft me die kool gestoof d?
14. De leeuw heeft de antilope gedoo d en daarna een eind meegesleep t.
15. Het is beter dat je wordt benij d dan dat je wordt beklaag d.

- B**
1. Oma heeft een trui gebrei d en een sjaal gehaak t.
 2. Hebben jullie de afgewaaide appels al opgeraapt t?
 3. Is je broer geslaag d of gezak t voor zijn examen?
 4. Hij heeft al onze pret vergal d door zijn plagerijen.
 5. Wie heeft die ruit ingegooi d? Heb jij dat gelap t Koos?
 6. Wie de dader is, wordt niet vermeld d.
 7. Had je dat soms verwacht t?
 8. Oom heeft veel gereis d en tijdens zijn reizen heeft hij veel gefilm d.
 9. De schutting is helemaal vermolm d. Een deel is al ingestor t.
 10. Wat ruik ik? Is het eten al weer aangebrand d?
 11. Eerst werd er geklop t. Even later werd er gebons d.
 12. Ik geloof dat je hem met die woorden wel beledig d hebt.
 13. Door kordaat ingrijpen van de brandweer, werd de ramp afgewen d.
 14. De arbeiders werden verplicht t een snipperdag te nemen.
 15. Jan heeft al zijn geld verkwis t en Douwe heeft het opgespaar d.

Persoonsvorm in de ott en persoonsvorm in de ovt, voltooid deelwoord

TAAK 19

- A**
- wonden ott 1. Wond jij je nu al weer aan dat loszittende puntdraad?
- wonden ott 2. Onze hond wondt zich er ook steeds aan.
- wonden ott 3. Ik wondde me verleden week aan de scherven van een fles.
- wonden volt.dw 4. Daar heeft Fred zich ook al eens aan gewond.
- roken ott 5. Waarom rookt je broer toch zoveel?
- roken ovt 6. Mijn grootvader rookte alleen maar sigaren.
- roken volt.dw 7. Heb jij vroeger ook gerookt?
- spelden ott 8. Pas op, die knaap speldt je wat op de mouw.
- spelden ott 9. Wees maar gerust, ik speld niemand iets op de mouw.
- spelden ovt 10. De burgemeester speldde de jubilaris een ridderorde op.
- spelden volt.dw 11. In de loop van zijn leven heeft hij heel wat mensen een lintje op gespeld.
- africhten ott 12. Wij richten onze hond af voor de jacht.
- africhten ovt 13. Mijn buurman richtte heel wat honden af.
- africhten volt.dw 14. De meeste heeft hij afgericht als speurhond voor de politie.
- B**
- rennen ovt 1. Jongens, wat renden jullie vanmorgen weer hard.
- rennen ott 2. Die jongen rent altijd zo hard.
- rennen volt.dw 3. Hij heeft wel eens tien kilometer achter elkaar gerend.
- houden ovt 4. Hield je broer vroeger niet van aardbeien met slagroom?
- houden volt.dw 5. Wij hebben altijd erg van zeilen gehouden.
- houden ott 6. Ik houd meer van kanoën op een snelstromende rivier.
- houden ott 7. Gerda houdt erg veel van haar poedeltje.
- verspreiden ott 8. Wat verspreidt die mest toch een akelige geur.
- verspreiden ovt 9. De boer verspreidde de mest over het land en ploegde daarna de akker.
- verspreiden ott 10. De politie verspreidt de demonstranten als er met stenen wordt gegooid.
- verspreiden volt.dw 11. Ik vraag me af, wie dat blad in onze straat heeft verspreid.
- sparen ott 12. Frank spaart voor een goed fototoestel.
- sparen ovt 13. Spaarde jij vroeger ook suikerzakjes?
- sparen volt.dw 14. Nee, ik heb altijd postzegels gespaard.

Herhaling

A Vul de juiste vorm in.

- benijden ott 1. Ga jij naar Oostenrijk in de vakantie? Ik benijd je wel hoor!
- benijden volt.dw 2. Toen je verleden jaar naar Zwitserland ging, hebben we je ook al benijd.
- benijden ott 3. Wie altijd een ander benijdt, wordt een ontevreden mens.
- benijden ovt 4. Wij benijdden je niet toen we hoorden dat je in de vakantie ziek was.
- vinden ovt 5. Vond je het niet leuk dat je neef kwam logeren?
- vinden volt.dw 6. Die Rob is een boffer. Hij heeft een rijksdaalder gevonden.
- vinden ott 7. In de Noordzee vindt men olie en gas.
- vinden ott 8. Vind jij wel eens wat aan het strand?
- bereiden ott 9. Je bereidt je zeker wel voor op een standje nu je gelogen hebt?
- bereiden ott 10. Tante Nita bereidt een heerlijke maaltijd voor de hongerige fietsers.
- bereiden volt.dw 11. Ik heb me goed op het examen voor beleid.
- bereiden ovt 12. Wat bereidde jouw oma de soep toch altijd lekker.
- stoppen ovt 13. De muziek klonk zo vals. We stopten de vingers in de oren.
- stoppen ott 14. Waarom stop je niet met roken?
- stoppen volt.dw 15. Toen de wielrijder een ronde achterlag, is hij maar gestopt.

B Als de vorige oefening.

- houden ott 1. Mijn broer houdt erg veel van klassieke muziek.
- houden ott 2. Houd jij niet van Deventer koek?
- houden ovt 3. Wij hielden altijd erg veel van pannenkoeken met stroop.
- houden volt.dw 4. Ik heb die neef van jou altijd voor een eerlijke vent gehouden.
- bloeden ovt 5. De vechtende honden bloedden uit veel wonden.
- bloeden volt.dw 6. Je zakdoek is helemaal rood. Heeft je vinger gebloed?
- bloeden ott 7. Als ik erg verkouden ben, bloed ik wel eens uit mijn neus.
- bloeden ott 8. Als ze je wat vragen, doe je maar net of je neus bloedt.
- verrassen ott 9. Die bitse opmerking verrast ons wel.
- verrassen volt.dw 10. Het heeft ons verrast dat je niet mee mocht.
- verrassen ovt 11. Eerlijk gezegd verraste het mij helemaal niet.
- verrassen ott 12. Het verrast mij wel eens dat jij overal naar toe mag.

A Vul de juiste letter(s) in. (Geen e invullen.) Zet in de kolom of het een pv-ott, een pv-ovt of een volt. dw. is.

1. De automobilist wach tt e tot het verkeerslicht op groen sprong.
2. Heb jij je fiets zelf gerepareer d of help t je broer je altijd?
3. Vermoe dt je vader, wie zijn auto beschadig d heeft?
4. De politie trach tt e de dader op te sporen.
5. Speel t jouw zusje nog met poppen?
6. Vroeger schei dde men het koren van het kaf met behulp van een wan.
7. Petertje heeft geweiger d zijn haar te laten knippen.
8. Door overmatig roken schaa d jij je gezondheid.
9. De winkelier prijs d e zijn artikelen veel te hoog.
10. Doordat de winkelruit het licht weerkaats t e, werd de chauffeur verblind d.
11. Wat versprei dt dat bedorven eten een onaangename geur!
12. Ontbij t en jullie altijd om acht uur?
13. Toen het onweer losbars tt e, vluch tt en wij een winkel binnen.
14. Toen jij klein was sto ott e je dikwijls je melkglas om.
15. Benij d jij je zusje omdat ze zulke mooie krullen heeft?

- 1 pv. ovt /
- 2 volt. dw. / pv. ott
- 3 pv. ott / volt. dw
- 4 pv. ott /
- 5 pv. ott /
- 6 pv. ovt /
- 7 volt. dw. /
- 8 pv. ott /
- 9 pv. ovt /
- 10 pv. ovt / volt. dw
- 11 pv. ott /
- 12 pv. ott /
- 13 pv. ovt / pv. ovt
- 14 pv. ovt /
- 15 pv. ott /

B Vul de juiste letter(s) in (geen e invullen).

1. Jongen, wat hoer tt e je vanmorgen toch. Geen wonder, het toch tt e ook zo.
2. Is die neef van jou geëmigreer d of woon t hij nog in Delft?
3. Nee, hij is naar Utrecht verhuis d.
4. De onderwijzer prij st de ijverige leerlingen.
5. De chauffeur laa dt de vracht uit en vertrek t naar de volgende klant.
6. Het interesseer t mij niet wie de eerste prijs behaal t.
7. Een leeuw doo dt zijn prooi niet uit moordlust.
8. Moeder braa dd e het vlees, kook t e de aardappelen en stoof d e de groente.
9. De winkelier had kleding van de laatste mode geëtaleer d.
10. De tuinman bin dt de rozen op en snoei t enkele struiken.
11. Geef — jij het cadeau of bie dt je broer het aan?
12. Ingeborg heeft de ramen gezeem d en de stoep geschrob d.
13. Margreet leer t haar aardrijkskunde en ontlee dt enkele zinnen.
14. De smid smee dt een prachtig haardscherm.
15. Wij hebben ons op dat prachtige tijdschrift geabonneer d.

C Wie nog te veel fouten heeft, maakt Extra oefeningen 5 op blz. 55.

A Vul de juiste letter(s) in (geen e invullen).

1. Waarom bons de je zo op de deur? Waarom bel de je niet?
2. Als het donker wordt, verwijdt de pupil van het oog zich.
3. Huib zuchtte van verlichting, toen hij hoorde dat hij geslaagd was.
4. De detective prentte het gezicht van de man goed in zijn geheugen.
5. De gids leidt veel toeristen langs de bezienswaardigheden van Rome.
6. Lijdt je moeder nog altijd aan hoofdpijn?
7. Het mistte gisteravond zo dat de veerpont uit de vaart genomen werd.
8. Mijn vader vermijdt zo veel mogelijk de ochtendspits in het verkeer.
9. We verheugden ons erover dat we allemaal verhoogd werden.
10. Heb je de brief van oom Kees al beantwoord?
11. De tuinman snijdt in het najaar de vaste planten tot boven de grond af.
12. Harro zette zijn fiets nooit binnen. Het karretje verroestte helemaal.
13. Vogels die zich met insecten voeden, overwinteren in zuidelijke landen.
14. De schipper wendde het roer en koers te naar het zuiden.
15. Wende jij gauw aan de nieuwe school?

B Als oefening A.

1. De agent frons te de wenkbrauwen, toen hij de fietser over de weg zag slingeren.
2. Vergoe d je de schade zelf of vergoe dt je vader alle kosten?
3. Ik benijdde hem niet toen ik hoorde, dat hij chef geworden was.
4. De jager leg de aan, schoot, maar mis te de haas.
5. Soms maakt het wel verschil, door wie je wordt geëxamineerd.
6. Wat ruik ik toch? Branddt het eten aan?
7. Lassie plons de in de sloot en zwom naar de overkant.
8. Met behulp van radar, stel de de politie vast, dat de man te snel reed.
9. De agent vermoeddde al dat de chauffeur zich niet aan de voorschriften hield.
10. Mijn vader verguldt van tijd tot tijd de zonnwijzer in onze tuin.
11. Omdat Bertje een dubbeltje had ingeslikt t, spoedde zijn moeder zich met hem naar de dokter.
12. Anton poch te, dat hij nog nooit een partijtje schaak verloren had.
13. Deze lijm hardt zeer snel.
14. Pas op, straks snij d je je nog aan dat scherpe vleesmes.
15. Oom Dirk heeft vanmiddag zijn tuintje bemes t en de varkens gevoerd.

Werkwoorden die beginnen met be-, ge-, her-, er-, ont-, ver-

Bij werkwoorden die beginnen met be-, ge-, her-, er-, ont-, ver- hoor je vaak geen verschil tussen pv-ott en volt. dw.

De vijand *verwoest* de stad.
De vijand heeft de stad *verwoest*.

De chauffeur *vergoedt* de schade.
De chauffeur heeft de schade *vergoed*.

Bij dit soort werkwoorden moet je dus extra goed opletten of je te maken hebt met een *pv-ott* of met een *volt. dw.* Let dus altijd goed op of er een hulpwerkwoord bij staat.
Hoe herken je een *pv*?

A Zet in de kolom of het schuingedrukte woord een *pv-ott* is of een *volt. dw.*

- Henk heeft vanmiddag zijn tijd weer *verpraat*.
- Columbus heeft in 1492 Amerika *ontdekt*.
- Soms gebeurt het, dat je *ontdekt*, dat je je verslapen hebt.
- Heb jij wel eens wilde zwijnen in een bos *bespied*?
- Je moet er voor zorgen dat je niet nodeloos je les *verzuimt*.
- Ik vind dat hij zich altijd heel wat heeft *verbeeld*.
- Heeft je oom dit jaar weer een stuk grasland *verpacht*?
- Je denkt toch niet dat ik mijn tijd ook altijd *verpraat*?
- Je vermoedt zeker dat ik jullie *bespied*.
- Nu heeft Els al voor de vierde keer de les *verzuimd*.
- Je moet niet denken dat ik me *verbeeld* dat ik het beter kan.
- Waarom heeft hij al zijn grond *verpacht*?
- Als het zo heet is, *versmacht* ik dikwijls van dorst.
- Is het waar, dat je nu al naar de vakantie *verlangt*?
- De woestijnreiziger was bijna van dorst *versmacht*.

- 1 *volt. dw.* 2 *volt. dw.*
3 *pv-ott* 4 *volt. dw.*
5 *pv-ott* 6 *volt. dw.*
7 *volt. dw.* 8 *pv. ott*
9 *pv. ott* 10 *volt. dw.*
11 *pv. ott* 12 *volt. dw.*
13 *pv. ott* 14 *pv. ott*
15 *volt. dw.*

B Zet het *volt. dw.* achter het werkwoord.

lopen	<u>gelopen</u>	vergulden	<u>verguld</u>	doorgronden	<u>doorgrond</u>
aanvaarden	<u>aanvaard</u>	twisten	<u>getwist</u>	graven	<u>gegraven</u>
melken	<u>gemolken</u>	verplegen	<u>verpleegd</u>	aarden	<u>geaard</u>
azen	<u>geaard</u>	snuiven	<u>gesnoven</u>	praten	<u>gepraat</u>
verwoesten	<u>verwoest</u>	bevreemden	<u>bevreemd</u>		

Herhaling

Pas op voor de werkwoorden die beginnen met be-, ge-, her-, er-, ont-, ver-.

A Zet in de juiste vorm en zet in de kolom pv-ott, pv-ovt of volt. dw.

beoefenen	1. Hoe komt het dat je geen enkele sport <u>beoefent</u> ?	1 pv. ott	2 pv. ott
trainen	2. Onze club <u>traint</u> nu weer op het sportveld.	3 volt. dw.	4 volt. dw.
verwisselen	3. Jongens, jullie hebben je jassen <u>verwisseld</u> .	5 volt. dw.	6 pv. ott
schreeuwen	4. Wat heb je weer <u>geschreeuwd</u> bij de tandarts!	7 pv. ott	8 volt. dw.
vertellen	5. Wie heeft jou dat nu weer <u>verteld</u> ?	9 volt. dw.	10 pv. ott
staren	6. De oude vrouw <u>staart</u> wezenloos voor zich uit.	11 pv. ott	12 pv. ott
bedoelen	7. Ik begrijp wel, wat je nu weer <u>bedoelt</u> .	13 pv. ott	14 pv. ott
juichen	8. Jullie hebben te vroeg <u>gejuicht</u> .	15 volt. dw.	
verzorgen	9. Gert heeft zijn konijntje altijd goed <u>verzorgd</u> .		
lijden	10. Een mens <u>lijdt</u> dikwijls 't meest, door 't lijden dat hij vreest.		
beweren	11. Wie <u>beweert</u> er nu nog dat ik bang ben?		
antwoorden	12. Waarom <u>antwoord</u> je niet op mijn vraag?		
verheugen	13. Ik geloof, dat hij zich nu al op de vakantie <u>verheugt</u> .		
braden	14. <u>Braadt</u> je moeder het vlees nog altijd in boter?		
verbazen	15. Daar hebben wij ons altijd over <u>verbaasd</u> .		

B Vul de ontbrekende letter(s) in (geen e invullen). Vul de kolom in als bij A.

1. Weet je waar Jos zich het meest over verbaas <u>t</u> ?	1 pv. ott	2 volt. dw.
2. Ik heb me bedroef <u>d</u> over jouw geknoei.	3 pv. ovt	4 pv. ott
3. Het schip stran <u>de</u> op een zandbank.	5 pv. ott	6 volt. dw.
4. Wij begrijpen niet, dat je hem van diefstal beschuldig <u>t</u> .	6 volt. dw.	7 pv. ott
5. Een kikker voe <u>dt</u> zich met vliegen en muggen.	8 volt. dw.	9 pv. ovt
6. Je bent wel verander <u>d</u> , ik had je bijna niet herken <u>d</u> .	10 pv. ovt.	11 pv. ott
7. Het vee wei <u>dt</u> in de uiterwaarden van de rivier.	12 pv. ott	12 pv. ott
8. Na de verbouwing werd de winkel feestelijk heropen <u>d</u> .	13 pv. ott	14 volt. dw.
9. Tijdens de droge zomer woe <u>de</u> er menige bosbrand.		
10. De fotograaf vergroo <u>tt</u> e de mooiste foto's.		
11. Win <u>d</u> jij de klok altijd op voor je naar bed gaat?		
12. Wat is dat voor een knal? Het lijkt <u>t</u> wel of er iets ontplof <u>t</u> .		
13. Je snij <u>dt</u> de kaas veel te dik.		
14. Gert werd enkele weken in het ziekenhuis verpleeg <u>d</u> .		

A Zet in de juiste vorm.

vernien	1. Wat hebben jullie dat tuintje <u>vernield</u> !
aarden	2. Je <u>aardt</u> niet naar je vader. Die heeft eerbied voor de natuur.
verlengen	3. Bij gelijk spel wordt de wedstrijd <u>verlengd</u> .
watertanden	4. Wij <u>watertandden</u> toen we de heerlijke perziken zagen.
vernederen	5. Wie zich <u>vernedert</u> , zal verhoogd worden.
bieden	6. Wil je mijn fiets kopen? Wat <u>bied</u> je er voor?
vermoeien	7. Na de lange tocht waren de reizigers erg <u>vermoeid</u> .
vluchten	8. Toen de vos de boer zag aankomen, <u>vluchtte</u> hij weg.
verklaren	9. De burgemeester heeft <u>verklaard</u> dat het feest wel doorgaat.
kluiven	10. Hektor <u>kluift</u> op een been en poes loert op een vogeltje.
veronderstellen	11. Je <u>veronderstelt</u> toch niet dat ik die reis betaal?
wrijven	12. Het wilde zwijn <u>wrijft</u> langs de boom om het ongedierte kwijt te raken.
verlangen	13. Anton <u>verlangt</u> nu al naar de logeerpartij bij zijn neef.
kosten	14. Hoeveel <u>kost</u> het boek dat je voor Anja kocht?
vermoeien	15. De wandeling door het mulle zand heeft ons erg <u>vermoeid</u> .

B Vul de ontbrekende letter(s) in. Onderstreep eerst de pv (soms zijn er twee zinnen, dus ook twee persoonsvormen).

- Op onze wandeling door het bos zijn we bijna verdwaald d.
- Weet je wie in jouw woonplaats het burgemeestersambt beklee dt?
- Wij zijn verleden jaar naar een dorpje verhuisd d.
- Wie bestraatt e het pad in jullie tuin zo keurig?
- De commissaris heeft verklaar d dat hij de zaak zal onderzoeken.
- Ik hoop dat het nu ook spoedig gebeurt.
- De politie heeft de inbraak verijdeld d.
- De laatste kilometer werd de deelnemer aan de vierdaagse ondersteund d.
- Na verloop van tijd verjaart een schuld.
- Omdat de chauffeur te hard rijdt, wordt hij bekeur d.
- De directeur heeft toestemming verleen d om een dag te verzuimen.
- Waarom heb je mijn brief niet beantwoor d?
- De bestolen boer merkte dat zijn waakhond was vergiftig d.
- Ik geloof dat je te veel geld aan de vakantie besteedt.
- Het gebeurt vaak dat tweelingen met elkaar worden verwar d.

C Wie te veel fouten heeft maakt Extra oefeningen 6 op blz. 56.

A Schrijf in de kolom of het schuingedrukte woord een pv (ott), een pv (ovt) of een volt. dw. is.

1. Nu hij een bromfiets heeft, *verlangt* hij dat zijn vader de benzine betaalt.
2. De omgevallen boom was helemaal *vermolmd*.
3. Weet jij wat dat verkeersbord *betekent*?
4. Het is niet verstandig dat de winkelier zijn etalage zo slecht *verlicht*.
5. Dat mes is totaal *verroest*.
6. De kampioen heeft zich veel moeite *getroost* zijn doel te bereiken.
7. Denk je dat ik zo'n brutale brief *beantwoord*?
8. De agent *beduidt* de chauffeur dat hij moet stoppen.
9. Het is lastig, dat die auto altijd onze uitgang *verspert*.
10. De schaatsenrijders waren *verstijfd* van de kou.
11. De boer die zijn vee *verwaarloost*, wordt door de politie *bekeurd*.
12. Wie heeft de penningmeester van oneerlijkheid *beticht*?
13. Het doet me goed dat het meisje haar oma zo goed *verpleegt*.
14. Ik denk, dat zijn hele familie hem nu wel *veracht*.
15. Jongens, wat hebben jullie de klas mooi *versierd*.

1 pv. ott 2 volt. dw

3 pv. ott 4 pv. ott

5 volt. dw. 6 volt. dw

7 pv. ott 8 pv. ott

9 pv. ott 10 volt. dw

11 pv. ott 11 volt. dw

12 volt. dw 13 pv. ott

14 pv. ott 15 volt. dw

B Schrijf de pv's in de kolom. (Soms zijn er twee zinnen, dus ook twee pv's.)

1. Heb jij al gehoord, wie die brand stichtte?
2. Nee, ik geloof dat de politie nog in het duister tast.
3. Er worden steeds meer auto's uit Japan geïmporteerd.
4. De politie arresteerde een man, die met horloges ventte.
5. Hij kon niet verklaren, hoe hij aan de horloges kwam.
6. Waarschijnlijk heeft de man de horloges gestolen.
7. Het is maar goed, dat we geen uurwerk van hem gekocht hebben.
8. Inge vertelde me dat op die hoek vaak een ongeluk gebeurt.
9. Het zicht is daar slecht en men rijdt te snel.
10. Geloof jij het verhaal dat hij je vertelt?
11. Hij heeft mij verleden week hetzelfde verhaal verteld.
12. Ik begrijp niet dat jij geen kersen lust.
13. Over smaak valt niet te twisten.
14. We besloten niet aan de wedstrijd mee te doen.
15. Zijn jullie soms bang dat je zult verliezen?

1 heb / stichtte

2 geloof / tast

3 worden /

4 arresteerde / ventte

5 kon / kwam

6 heeft /

7 is / hebben

8 vertelde / gebeurt

9 is / rijdt

10 geloof / vertelt

11 heeft /

12 begrijp / lust

13 valt /

14 besloten /

15 zijn / zult

Infinitief

TAAK 25

In sommige gevallen gebruiken we de infinitief (= het hele werkwoord).

Wij *rustten* gisteren. (1)
Wij moesten gisteren *rusten*. (2)

Maak deze zinnen vragend. Nu zie je dat de pv in zin (1) is: *rustten*. De pv in zin (2) is *moesten*.
In zin (2) is *rusten* geen pv. Wat dan wel?
In zin (2) is *rusten* een infinitief.

Wij vervangen het werkwoord *rusten* door *slapen*.
Wij *sliepen* gisteren. (1)
Wij moesten gisteren *slapen*. (2)

Nu kun je ook horen dat *slapen* geen pv.-ovt is. De pv is in de verleden tijd immers *sliepen*.
Je zegt niet: We moesten *sliepen*.

Wanneer gebruiken we de infinitief?

1. Na het woordje *te*: Jan zat te werken.
2. Na één van de werkwoorden: zullen, kunnen, moeten, willen, gaan, laten, mogen.
Jan zal werken
Jan kan werken
Jan moet werken enz.

A Zet in de kolom of het schuingedrukte woord een pv is of een infinitief. (Welke drie manieren zijn er om de pv te vinden?)

1. Kees zat de hele dag te *vissen*.
2. Wij *lusten* geen erwtensoep.
3. Kunnen jullie niet wat harder *werken*?
4. Het verwende kind wilde niet *eten*.
5. Jullie moeten wat sneller *fietsen*.
6. Zouden de meisjes ook op het feest *komen*?
7. Mijn neven mogen niet in de zee *zwemmen*.
8. Waarom *eten* jullie niet wat sneller?
9. Wij mochten niet *vissen* in het kanaal.
10. Weet jij waarom varkens in de modder *wroeten*?
11. Het gebeurt niet vaak dat wij ons *vergissen*.
12. Toen de muizen de kat zagen, *vluchten* ze weg.
13. In de vakantie gaan wij dikwijls herten *bespieden*.
14. Denk je, dat die horloges veel *kosten*?
15. Jullie moeten je voeten *vegen*.
16. Zullen wij je een kaart *sturen*?
17. Het meisje probeerde haar broertjes te *troosten*.
18. Mijn oom zit hele dagen te *vissen*.
19. Ik vind dat jullie te slordig *schrijven*.
20. Hoeveel zouden die tropische visjes *kosten*?

1 inf.	2 pv.
3 inf.	4 inf.
5 inf.	6 inf.
7 inf.	8 pv.
9 inf.	10 pv.
11 pv.	12 pv.
13 inf.	14 pv.
15 inf.	16 inf.
17 inf.	18 inf.
19 pv.	20 inf.

A Vul de ontbrekende letter(s) in en vermeld in de kolom pv-ott, pv-ovt, volt. dw. of inf.

1. Weet jij wat dat vreemde woord betekent?
2. De jager laadt zijn geweer.
3. Ik weet niet wie steeds ons hek vernielde.
4. Met wie praatte jij gisteravond?
5. De wedstrijd werd met een uur verlengd.
6. Mochten jullie die schriften wel verbranden?
7. Tijdens de Duitse bezetting werd ons volk dikwijls vernederd.
8. Verzend je die kast met een transportbedrijf?
9. De reis vermoeide ons wel.
10. Wendt je vader zich tot een advocaat om raad?
11. De verdachte heeft steeds verklaard dat hij onschuldig is.
12. Konden jullie het vlees wel branden?
13. De politie veronderstelde dat de brand was aangestoken.
14. Vroeger schuurde men de pannen met zand.
15. De leerlingen verlangden erg naar de vakantie.

1 pv. ott 2 pv. ott
 3 pv. ott 4 pv. ovt
 5 volt. dw. 6 inf.
 7 volt. dw. 8 pv. ott
 9 pv. ovt 10 pv. ott
 11 volt. dw. 12 inf.
 13 pv. ovt 14 pv. ovt
 15 pv. ovt

B Als de vorige oefening.

1. Die klimpartij heeft ons erg vermoeid.
2. Je moet het eten niet steeds laten aanbranden.
3. Wij konden niet vermoeden dat hij de zaak zou verraden.
4. De jager heeft het argeloze haasje neergeknald.
5. In de vakantie verdwaalden we in het grote bos.
6. Hebben jullie de hele middag in het park gespeeld?
7. Vroeger verhuisde men niet zo vaak.
8. Als kind muntte de kunstenaar al uit in pianospelen.
9. De man heeft verklaard nergens van te weten.
10. De meisjes moesten enkele spreekwoorden uitbeelden.
11. Het doortastende optreden van de portier heeft de inbraak verijdeld.
12. Rijdt je neef in een vrachtauto?
13. Na een bepaald aantal jaren is een schuld verjaard.
14. Wilde de gids jullie wel door het museum leiden?
15. De schuldeiser verleende uitstel van betaling.

1 volt. dw. 2 inf.
 3 inf. 3 inf.
 4 volt. dw. 5 pv. ovt
 6 volt. dw. 7 pv. ovt
 8 pv. ovt 9 volt. dw.
 10 inf. 11 volt. dw.
 12 pv. ott 13 volt. dw.
 14 inf. 15 pv. ovt.

A Vul de ontbrekende letter(s) in en vermeld in de kolom pv-ott, pv-ovt, volt. dw. of inf.

1. Ik geloof dat je te vaak je lessen verzuim t.
2. Zou zijn oom die nieuwe betrekking spoedig aanvaar d en?
3. Vroeger heb ik ook nog postzegels verzamel d.
4. Hoe vin d je onze nieuwe auto?
5. Hebben jullie je huis tegen brandschade verzekerd d?
6. Hou dt je broer nog steeds niet van pannenkoeken?
7. Mijn tante heeft zich over het zwerfkasje ontfermd d.
8. Ik wor d nog eens ziek van dat gezeur van jou.
9. De zon brand de onbarmhartig op de droge akkers.
10. De Bilt heeft nog steeds geen regen voorspel d.
11. Verdoof d e de tandarts de kies voor hij hem trok?
12. We konden de man die tot voorzitter benoemd d was, niet benijden.
13. Wat verbeel de die man zich eigenlijk wel?
14. De leeuw had zich geruisloos verwijder d.
15. Moesten jullie die brief van oom Bert niet beantwoor d en?

- 1 pv. ott 2 inf
 3 volt. dw 4 pv. ott
 5 volt. dw 6 pv. ott
 7 volt. dw 8 pv. ott
 9 pv. ovt 10 volt. dw
 11 pv. ovt 12 volt. dw
 13 pv. ovt 14 volt. dw
 15 inf

B Als de vorige oefening.

1. Waarom wen d jij je niet tot de directeur om raad?
2. De leraren verwar d en mijn neven altijd met elkaar.
3. Mijn vader dul de geen tegenspraak.
4. Het gebeurt wel eens dat een kat totaal verwilderd t.
5. Vanuit een schuilhut konden we het wild goed bespie d en.
6. Hoe komt het dat je oom zijn huis zo verwaarloos t?
7. De dorpelingen moesten vluch t en voor het hoge water.
8. Op de film zagen we hoe een slang vervel t.
9. Hoe konden jullie hem die vakantietocht aanra d en?
10. De aap vertoon d e leuke kunstjes.
11. Onze klok moet je elke avond opwin d en.
12. De chauffeur beloofde dat hij de schade zou vergoe d en.
13. Wat heb je er aan, dat je je schrift zo beklad t?
14. Wie heeft jou dat sterke verhaal vertel d?
15. Is het waar dat de voorzitter aftree de?

- 1 pv. ott 2 pv. ovt
 3 pv. ovt 4 pv. ott
 5 inf 6 pv. ott
 7 inf 8 pv. ott
 9 inf 10 pv. ovt
 11 inf 12 inf
 13 pv. ott 14 volt. dw
 15 pv. ott

C Wie te veel fouten heeft, maakt Extra oefeningen 7 op blz. 57.

Onvoltooid deelwoord

Een onvoltooid deelwoord wordt gevormd door achter de infinitief een *d* te zetten. Soms volgt er ook nog een *e*.

Tom komt *fluitend* de kamer binnen.

Lachend zei hij dat hij geslaagd was.

Al *pratende* kwamen we bij school.

Denk er om dat je een onvoltooid deelwoord niet verwart met de pv in de verleden tijd.

pv – verleden tijd – Hij *praatte*

onvolt. dw. – Hij liep al *pratend* met me mee.

A Vul van de volgende werkwoorden de gevraagde vormen in. Let op het voorbeeld.

Infinitief	pv-ovt	volt. dw.	onvolt. dw.
praten	hij praatte	gepraat	pratend
fietsen	<u>hij fietste</u>	<u>gefietst</u>	<u>fietsend</u>
slapen	<u>hij sliep</u>	<u>geslapen</u>	<u>slapend</u>
werken	<u>hij werkte</u>	<u>gewerkt</u>	<u>werkend</u>
branden	<u>hij brandde</u>	<u>gebrand</u>	<u>brandend</u>
rennen	<u>hij rende</u>	<u>gerend</u>	<u>rennend</u>
blaten	<u>hij blaatte</u>	<u>geblaas</u>	<u>blatend</u>
snuiven	<u>hij snoof</u>	<u>gesnoven</u>	<u>snuivend</u>
bruisen	<u>hij bruisde</u>	<u>gebruist</u>	<u>bruisend</u>
vernielen	<u>hij vernielde</u>	<u>verniel</u>	<u>vernielend</u>

B Zet boven elke werkwoordsvorm of het een pv, volt. dw. of onvolt. dw. is.

- Op vurige paarden ^{onvolt.dw. pv}rijdend, kwamen de cowboys het dorp binnen.
- Brandend ^{onvolt.dw. pv}stortte het vliegtuig neer.
- De piloot ^{pv}had zich met de parachute ^{volt.dw.}gered.
- Watertandend ^{onvolt.dw. pv}keken we naar de heerlijke kersen.
- Ingeborg ^{pv. onvolt.dw.}kwam zuchtend bij de tandarts binnen.
- Er werden twee gaatjes ^{pv. volt.dw.}gevuld.
- Hektor kwam kwispelstaartend ^{pv. onvolt.dw.}naar zijn baas toe.
- De jongens ^{pv. volt.dw.}hadden een ruit stukgegooid.
- Al schreeuwende en gillende ^{onvolt.dw. onvolt.dw. pv}kwamen de kinderen de klas binnen.
- De vuisten ^{onvolt.dw. pv}ballend, keek de buurman de jongens na.

A Vul de ontbrekende letter(s) in, maar zet eerst in de kolom of het een pv-ott, volt. dw., onvolt. dw. of inf. is, pv-ovt,

1. Jullie zouden je geld niet verkwis <u>t</u> en.	1 inf.	2 pv. ovt
2. Vroeger verkwis <u>te</u> en zij hun geld met het kopen van patat.	3 inf.	4 pv. ovt
3. We konden niet vermoe <u>d</u> en dat je zo laat zou zijn.	4 pv. ovt	5 pv. ott
4. Toen de landerijen overstroomden, bruis <u>t</u> e het water door een gat in de dijk.	6 pv. ott	7 onvolt. dw
5. Versprei <u>d</u> jij altijd reclamefolders?	7 pv. ovt	8 pv. ovt
6. Of versprei <u>dt</u> je broer die nog steeds?	9 pv. ott	10 onvolt. dw.
7. Niets vermoeden <u>d</u> , trap <u>t</u> e de wandelaar in een wespenest.	10 pv. ovt	11 pv. ott
8. Wij verblij <u>dd</u> en ons gisteren over het prachtige resultaat.	12 pv. ovt	13 onvolt. dw.
9. Ik vermoed <u>d</u> nu al wie de winnaar zal zijn.	13 pv. ovt	14 pv. ovt
10. Het wild bespieden <u>d</u> , za <u>t</u> en we de hele middag in de schuilhut.	15 pv. ott	
11. Aanvaar <u>d</u> je die nieuwe betrekking al gauw?		
12. Wat verbeel <u>dd</u> e die verwaande kwast zich eigenlijk?		
13. Iedereen de weg versperren <u>d</u> , stop <u>t</u> e de auto in de drukke straat.		
14. Ik benij <u>dd</u> e die ongelukkige man niet.		
15. Jij versmaa <u>dt</u> zeker ook geen gebakje?		

B Als oefening A.

1. Ik hoop dat de verzekering de schade vergoe <u>dt</u> .	1 pv. ott	2 onvolt. dw.
2. Ons verheugen <u>d</u> over het mooie weer fiets <u>t</u> en we over de hei.	2 pv. ovt.	3 pv. ovt.
3. De baggermaatschappij verbreedde het kanaal enorm.	4 pv. ovt	5 volt. dw.
4. Wij verbaas <u>d</u> en ons over zijn onbehoorlijke gedrag.	6 onvolt. dw	7 volt. dw
5. Na weken werd het raadsel onthul <u>d</u> .	8 onvolt. dw	9 volt. dw
6. Verlangen <u>d</u> keken we uit naar de vakantie.	10 inf.	11 onvolt. dw
7. Ik ben nog niet overtuig <u>d</u> van zijn onschuld.	11 pv. ovt	12 volt. dw.
8. We vonden de tocht erg vermoeien <u>d</u> .	13 pv. ovt.	14 pv. ovt
9. Heeft de fotograaf de foto's al ontwikkel <u>d</u> ?	15 pv. ovt	
10. Wij konden dat vreemde ventje niet doorgrond <u>d</u> en.		
11. Juichen <u>d</u> dans <u>t</u> en de kinderen de kamer binnen.		
12. Heemskerk en Barendsz hebben op Nova Zembla overwinter <u>d</u> .		
13. Iedereen verach <u>tt</u> e de gemene schurk.		
14. Tante vergas <u>tt</u> e ons op een heerlijke slagroomtaart.		
15. Vader vergroot <u>ott</u> e het gazon voor ons huis.		

Voltooid deelwoord en onvoltooid deelwoord als bijvoeglijk naamwoord gebruikt.

Je weet nog wat een bijvoeglijk naamwoord is?

Een mooi huis Een bijvoeglijk naamwoord zegt iets over een
 Een trouwe hond zelfstandig naamwoord (mensen, dieren,
 Een aardige man planten, dingen)

Volt. deelwoorden en onvolt. deelwoorden kunnen ook gebruikt worden als bijv. naamwoorden.

volt. dw.
 De man heeft de boom omgehakt.
 Het schip is op de kust gestrand.

bijv. nw.
 De omgehakte boom wordt verkocht.
 Het gestrande schip verging.

onv. dw.
 Lachend kwamen we de kamer binnen.
 Brandend stortte het vliegtuig neer.

bijv. nw.
 De lachende meisjes fietsen weg.
 Het brandende vliegtuig stortte neer.

Denk erom: Een bijv. nw. schrijf je zo kort mogelijk.
 Waarom? Een bijv. nw. is geen werkwoord. Een bijv. nw. is dus ook nooit een pv.
 Hij verrichtte de arbeid zonder te mopperen.
 De verrichte arbeid viel hem niet mee (verrichte met één t).

A Zet in de kolom of het schuingedrukte woord een pv, volt. dw., onv. dw., inf. of bijv. nw. is.

1. De vijand <u>verwoestte</u> de stad.	1 pv.	2 Bijv. nw. / volt. dw.
2. De <u>verwoeste</u> stad werd weer opgebouwd.	3 pv.	1 volt. dw. 4 Bijv. nw.
3. Mijn broer <u>heeft</u> het pakje verzonden.	5 pv.	1 onvolt. dw. 6 pv. / Bijv. nw.
4. Het <u>verzonden</u> pakje kwam goed aan.	7 pv.	1 volt. dw. 8 pv. / Bijv. nw.
5. Het ventje <u>liep huilend</u> naar zijn moeder.	9 pv.	10 pv. / pv.
6. De moeder <u>troostte</u> het huilende ventje.	11 pv.	1 volt. dw. 12 Bijv. nw. / pv.
7. Je <u>hebt</u> de vragen goed beantwoord.	13 pv.	1 inf.
8. Ook Jan <u>had</u> weinig fouten in de beantwoorde vragen.		
9. Tom <u>beantwoordde</u> de vragen niet goed.		
10. De gevangene <u>vluchtte</u> toen de cipier niet oplette.		
11. De muis <u>is</u> in haar holletje gevlucht.		
12. De <u>gevluchte</u> muis zat daar veilig.		
13. De burgers <u>moesten</u> uit hun stad vluchten.		

A Zet in de kolom of het schuingedrukte woord een pv, volt. dw., onv. dw., inf. of bijv. nw. is.

1. De jager *bespiedde* het wild.
2. De jager heeft het wild *bespied*.
3. Het *bespiede* wild had niets in de gaten.
4. De dief *ontvreemde* de portemonnee.
5. De dief *heeft* de portemonnee *ontvreemd*.
6. De *ontvreemde* portemonnee werd leeg *teruggevonden*.
7. De *schreeuwende* jongens verdwenen al *vechtende* om de hoek.
8. Een agent *scheidde* de *vechtende* jongens.
9. We *gaven* het *hoestende* meisje een dropje.
10. Remulus en Romulus *stichtten* Rome.
11. De *gestichte* stad *breidde* zich enorm uit.
12. Worden die *geschilde* aardappelen gebakken of *gekookt*?
13. Met wie *zat* jij te *praten*?

1 pv. 2 volt. dw.
 3 bijv. nw. 4 pv.
 5 pv. / volt. dw. 6 bijv. nw. / volt. dw.
 7 bijv. nw. / onvolt. dw. 8 pv. / bijv. nw.
 9 pv. / bijv. nw. 10 pv.
 11 bijv. nw. / pv. 12 bijv. nw. / volt. dw.
 13 pv. / inf?

B Vul in en zet in de kolom welke vorm het is.

1. De storm rich tt e een enorme schade aan in het bos.
2. Nee Ton, je hoef t ons niets wijs te maken.
3. Hou d jij er rekening mee, dat ik je al lang door heb.
4. In het slecht bemes t e tuintje groeide veel onkruid.
5. Ik vind dat die man te veel redeneer t.
6. Zou jij die foto voor me willen vergro t en?
7. Verleden jaar vergro ott e je die vakantiefoto zo mooi.
8. Onze bakker brei dd e zijn zaak enorm uit.
9. Waarom schol d en jullie die man uit?
10. Je vermoed dt zeker al wel dat ik niet meega?
11. Ik heb die vriend van jou nooit vertrouw d.
12. Zoals de waard is, vertrouw t hij zijn gasten.
13. Jullie wilden ons zeker weer wat op de mouw spel d en?
14. Al vechten d waren de jongens in de sloot gevallen.
15. Kun je al die moeilijke woorden wel onthou d en?

1 pv. out. 2 pv. ott.
 3 pv. ott. 4 bijv. nw.
 5 pv. ott. 6 inf.
 7 pv. out. 8 pv. out.
 9 pv. out. 10 pv. ott.
 11 volt. dw. 12 pv. ott.
 13 inf. 14 onvolt. dw.
 15 inf.

Herhaling

A Zet in de goede vorm, maar vul eerst de kolom in (pv-ott, pv-ovt, volt. dw., onvolt. dw., inf. of bijv. nw.)

1. Dat verkwis te geld krijg je niet weer terug.
2. Door onkruidbestrijders worden ook vogels vergiftig d.
3. De jager rich tte op het niets vermoeden de konijntje.
4. De miljonair nam het op voor zijn verach te landgenoten.
5. In de woestijn heerste een verstikken de hitte.
6. Je hebt je vriend uitstekend verdedig d.
7. De mislei de koper wen dde zich tot de politie.
8. De vergul de lijst zag er weer als nieuw uit.
9. Waarom zou je hem benij den?
10. Het gestran de schip werd weer vlot getrokken.
11. Waarom laat je die schaatsen helemaal verroes ten?
12. Toen vader een kip slach tte, liep Leneke weg.
13. Ik scheurde mijn broek aan de verroes te spijker.
14. De ontsnap te stier rich tte veel schade aan.
15. Is het wel verstandig dat je dat aanbod versmaa dt?

1 bijv. nw.	2 volt. dw.
3 pv. ovt / bijv. nw.	4 bijv. nw.
5 bijv. nw.	6 volt. dw.
7 bijv. nw. pv. ovt	8 bijv. nw.
9 inf.	10 bijv. nw.
11 inf.	12 pv. ovt
13 bijv. nw.	14 bijv. nw. / pv. ovt
15 pv. ott.	

B Vul in. Als oefening A.

1. De portier opende de deur met een verroes te sleutel.
2. Ik won dde me lelijk aan die gebroken fles.
3. De politie vond de ontvreem de auto terug in een bos.
4. We liepen door de feestelijk verlich te binnenstad.
5. De Bilt voorspelde regen en enkele versprei de opklaringen.
6. Toen de torenklok sloeg, haas tten we ons naar school.
7. Het gelan de vliegtuig taxiede naar de hangar.
8. Mislei dt die man jou niet met zijn mooie praatjes?
9. Zou jij hem dat buitenkansje misgun d hebben?
10. Door een onbekende oorzaak ontplof te de gasfles.
11. De aangerich te schade was aanzienlijk.
12. De directeur beantwoor dt de brief onmiddellijk.
13. Het bevreem dde ons dat hij altijd zo laat was.
14. Die jongen aar dt niet naar zijn vader.
15. De mesthoop versprei dde een onaangename geur.

1 bijv. nw.	2 pv. ovt.
3 bijv. nw.	4 bijv. nw.
5 bijv. nw.	6 pv. ovt.
7 bijv. nw.	8 pv. ott.
9 volt. dw.	10 pv. ovt.
11 bijv. nw.	12 pv. ott.
13 pv. ovt.	14 pv. ott.
15 pv. ovt.	

A Zet in de goede vorm, maar vul eerst de kolom in.

1. De burgemeester opende de vergrote winkel.
2. Je moet niet proberen ons wat op de mouw te spelden.
3. Waarom snijd jij in die nieuwe bank?
4. De keurig ingerichte etalage trok veel kijkers.
5. Waarom beantwoord je onze brief niet?
6. De politie vermoedde e dadelijk al wie de dader was.
7. Het bleek dat de in de folder vermelde prijzen niet klopten.
8. Ik zie dat je zelf je groente verbouwt.
9. Gertjan glijdt altijd langs de leuning naar beneden.
10. In de modderplas vermaakten de keurig aangeklede kleuters zich kostelijk.
11. Vroeger dorste een boer zijn graan met een dorsvlegel.
12. De brandweer rijdt snel naar de brand.
13. De vrienden kijken bewonderend naar Henks nieuwe fiets.
14. Ik bied je tweehonderd gulden voor dat karretje.
15. De winnaars werden geestdriftig toegejuicht.

1 Bijv. nw. 2 inf.
 3 pv. ott 4 Bijv. nw.
 5 pv. ott 6 pv. ott.
 7 Bijv. nw. 8 pv. ott
 9 pv. ott 10 Bijv. nw.
 11 pv. ott 12 pv. ott
 13 onvolt. dw. 14 pv. ott
 15 volt. dw.

B Als oefening A.

1. De valk stortte zich op de niets vermoedende muis.
2. Het door de radio verbreide signalement van de bankrover was duidelijk.
3. Moesten jullie zelf de schade vergoeden?
4. Waarom wind je je toch altijd zo op?
5. De bespiede vos kreeg argwaan.
6. Waarom kleed je je niet wat vlugger aan?
7. De man bekende dat hij de inbraak had gepleegd.
8. De door iedereen benijde miljonair was diep ongelukkig.
9. De trein is zojuist gearriveerd.
10. Wie examineerde jou afgelopen dinsdag?
11. Gelukkig liepen de geplante struiken al gauw weer uit.
12. Mijn broer lijdt al een week aan een hevige kiespijn.
13. De auto vloog ons suizend voorbij.
14. Je raadt nooit wie er komt logeren.
15. Zijn broer bestedde al zijn tijd aan voetballen.

1 pv. ott 2 Bijv. nw.
 3 inf. 4 pv. ott
 5 Bijv. nw. 6 pv. ott
 7 volt. dw. 8 Bijv. nw.
 9 volt. dw. 10 pv. ott
 11 Bijv. nw. 12 pv. ott
 13 onvolt. dw. 14 pv. ott
 15 pv. ott.

C Wie te veel fouten heeft maakt Extra oefeningen 8 op blz. 58.

Gebiedende wijs

Een gebiedende wijs drukt een bevel of een gebod uit.

Loop toch door jongens!

Help me eens even!

Brand je niet aan die kachel!

In de gebiedende wijs schrijf je alleen de *stam*.

In de volgende oefening staan sommige zinnen in de gebiedende wijs. Pas op dat je dan alleen de *stam* opschrijft.

A Vul in.

- laden 1. Laadt die man zijn wagen niet veel te vol?
- snijden 2. Snijd even een paar dahlia's af.
- halen 3. Toe Anton, haal even een paar broodjes.
- betalen 4. Betaal je schulden altijd als het enigszins mogelijk is.
- binden 5. Bindt je vader de klimrozen zelf op of doet de tuinman dat?
- lezen 6. Lees dit verhaaltje eens. Het is erg spannend.
- spelden 7. Je speldt me zeker weer wat op de mouw.
- niezen 8. Nies alsjeblieft niet zo van je af. We worden zo allemaal verkouden.
- wrijven 9. Wrijf je schaatsen goed in met vaseline.
- zuchten 10. Zucht maar eens diep, zei de dokter.
- verzenden 11. Denk je dat de verzande haven niet meer uitgediept kan worden?

B Als de vorige oefening.

- vergoeden 1. Vergoed de schade nu maar. Jij hebt die ruit gebroken.
- wijzen 2. Jongen, wijs toch niet altijd naar een ander.
- slachten 3. Vroeger slachten veel mensen in het najaar een varken.
- laden 4. Zeg Wim, je laadt die kruiwagen zo vol, dat je straks niet meer kunt rijden.
- haasten 5. Jongens, haast je toch niet zo, je komt wel op tijd.
- kiezen 6. Kies maar een lekker gebakje uit.
- klimmen 7. Toen Bello de tuin binnenkwam, klom de kat in de boom.
- blazen 8. „Blaas toch niet zo beest, die hond doet je niets”, zei Jan.
- denken 9. Je dacht zeker dat ik niet meer komen zou.
- afkluiven 10. Bello heeft het been lekker afgeklouwen.
- rijden 11. Rijdt je broer nog altijd op een brommer of heeft hij nu een motorfiets?

A Vul in! Eerst steeds de kolom. (Nooit een e invullen achter het woord. Dit geldt voor alle oefeningen waarin je d's en t's moet invullen.)

1. Het verwende ventje verkwis tte al zijn geld.
2. Waarom zou hij zijn geld toch altijd verkwis ten?
3. Wij sparen liever, dan dat we ons geld verkwis ten.
4. Je had zeker niet in de gaten, dat je dat verkwis te geld voorgoed kwijt was?
5. Waarom lei d je die jongen steeds af?
6. Hoe kom je daar bij? Ik lei d hem helemaal niet af.
7. Hij lei dt mij juist af.
8. Wij wilden de aandacht van de hond aflei den, maar hij zag de poes toch.
9. Door die muziek wordt Theo erg afgelei d.
10. Lei d de aandacht van de chauffeur toch niet steeds af!
11. Ik beantwoor d die rare brief niet.
12. Waarom beantwoor d je hem niet?
13. Wij zouden hem juist wel beantwoor den.
14. Die goed beantwoor de vragen zullen je cijfer wel verhogen.
15. Henk beantwoor dt geen enkele vraag.

1 pv. out 2 inf.
 3 pv. ott 4 Bijz. nw
 5 pv. ott 6 pv. ott
 7 pv. ott 8 inf.
 9 volt. dw. 10 pv. geb. wijz
 11 pv. ott 12 pv. ott
 13 inf. 14 Bijz. nw
 15 pv. ott.

B Als oefening A.

1. Ben jij op dat nieuwe weekblad geabonneer d?
2. Mijn oom abonneer t zich op een Engelse krant.
3. Twee jaar geleden abonneer de ik me op Kuifje.
4. Oom Dirk vergroott e verleden jaar zijn stal.
5. In de vergro te stal kunnen nu vijftig koeien staan.
6. Zijn buurman wilde zijn paardestal vergro ten.
7. Jongen, wat verras t je me daar met die mooie bloemen!
8. De inbreker werd door de bewoners verras t.
9. Tante verras te ons met een heerlijke appeltaart.
10. De boekhouder ontvreem dde enkele duizenden guldens.
11. Hij had voor het ontvreem de geld een prachtig jacht gekocht.
12. Wie geld van een ander ontvreem dt, is een dief.
13. Verwach tte jij gisteravond nog gasten?
14. Eindelijk kwam de langverwach te gast binnen.
15. Zouden die mensen echt verwach ten dat we hen helpen?

1 volt. dw. 2 pv. ott
 3 pv. out 4 pv. out
 5 Bijz. nw. 6 inf.
 7 pv. ott 8 volt. dw
 9 pv. out 10 pv. out
 11 Bijz. nw. 12 pv. ott
 13 pv. out 14 Bijz. nw
 15 inf.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Boer Jansen bemes tt e zijn akker uitsluitend met stalmest.
2. Mijn vader wilde ons gazon met stikstofkorrels bemes t en.
3. De onderwijzer eis t e dat de leerlingen netjes werkten.
4. Laa d jij de auto straks weer uit?
5. Bestraf t e de meester je broer?
6. De chauffeur laadde zijn wagen veel te hoog.
7. Vroeger bestraatt e men de wegen vaak met bazaltkeien.
8. Pas later ging men met gebakken klinkers bestra t en.
9. We konden het vastgeroes t e hek niet los krijgen.
10. Het slot roes tt e helemaal vast omdat het niet geolied werd.
11. Waarom bin d je je veters niet dicht? Straks val je nog.
12. Moeder verbin dt de geschaafde knie.
13. De burgemeester verrich tt e de opening van de nieuwe sporthal.
14. De verrich t e handeling bestond uit het doorknippen van een lint.
15. Je schaa dt je gezondheid als je zoveel patat eet.

1 pz. out 2 inf.
 3 pz. out 4 pz. ott
 5 pz. out 6 pz. out
 7 pz. out 8 inf.
 9 Bijz. nw. 10 pz. out
 11 pz. ott 12 pz. out
 13 pz. out 14 Bijz. nw
 15 pz. ott

B Als oefening A.

1. Het konijn wist de vos te ontvluch t en door over de beek te zwemmen.
2. Poes ontvluch tt e de hond van de burens door in de boom te klimmen.
3. Wie vermoor dd e de president van Amerika?
4. De vermoor d e juwelier werd door de politie gevonden.
5. Braa d jij het vlees in roomboter?
6. Mijn moeder braa dt de kip in plantaardig vet.
7. Hoe he ett e de uitvinder van de boekdrukkunst?
8. Wie repareer t mijn fiets even?
9. Anton heeft de stofzuiger gerepareer d.
10. Hij repareer d e mijn bureaulamp ook.
11. Laurens Janszoon Coster druk t e zijn boeken met losse letters.
12. Men illustreer d e de boeken toen ook al.
13. Tegenwoordig illustreer t men boeken met mooie kleurenfoto's.
14. De kustvaarder heeft in Rotterdam aangeleg d om te lossen.
15. De kapitein vertelt dat hij ook in Antwerpen aanleg t.

1 inf. 2 pz. out
 3 pz. out 4 Bijz. nw
 5 pz. ott 6 pz. ott
 7 pz. out 8 pz. ott
 9 volt. dw. 10 pz. out
 11 pz. out 12 pz. out
 13 pz. ott 14 volt. dw.
 15 pz. ott.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Heb je die koolplanten gekocht of heb je ze zelf gekweek t?
2. De gids lei dt de toeristen door een labyrint van gangen.
3. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog maal d e men de Noordoostpolder droog.
4. Als je 's morgens vroeg vertrekt, vermij d je het rijden in een file.
5. Bij de tandarts hoefden we gelukkig niet lang te wacht t en.
6. Die hyacint versprei dt een heerlijke geur.
7. Om acht uur waren alle gasten gearriveer d.
8. Het laatst van allemaal arriveer d e mijn neef Dirk.
9. Ik geloof dat jij altijd vreemde avonturen beleef t.
10. Pas op, je snij dt je nog eens in je vinger.
11. Maak je geen zorgen, hij snij dt zich niet met dat botte mes.
12. Greetje had zich verslapen. Toch trach tt e ze op tijd op school te zijn.
13. Tom moest halsbrekende toeren verrich t en om de kat uit de boom te halen.
14. Wie verrich tt e de opening van de nieuwe school?
15. Wie zou ons niet benij d en om zo'n prachtig schoolgebouw?

1 volt. dw. 2 pv. ott
 3 pv. ott 4 pv. ott
 5 inf. 6 pv. ott
 7 volt. dw. 8 pv. ott
 9 pv. ott 10 pv. ott
 11 pv. ott 12 pv. ott
 13 inf. 14 pv. ott
 15 inf.

B Als oefening A.

1. In het noorden van Groningen is veel buitendijks land ingepolder d.
2. De koster lui dt 's zondags de torenklok.
3. Vroeger mochten wij de klokken ook wel eens lui d en.
4. Ik las in de krant dat je oom de hele week examineer t.
5. Je raa dt nooit wie ik gisteren gezien heb.
6. Nee, dat raa d ik zeker niet.
7. Zwom jij vroeger de rivier over? Dat had ik nooit gedurf d.
8. Buurman botste tegen ons hek aan. Hij vergoe dd e de schade.
9. De advocaat plei tt e voor vrijspraak.
10. Hij bestree d de aanklacht tegen de verdachte.
11. Wat hebben jullie je huis leuk ingerich t.
12. De meisjes proes tt en van het lachen toen Gert uitgleed.
13. Vermoe d jij wie de inbraak gepleegd heeft?
14. De politie vermoed dt dat het een bekende is.
15. Mijn broer eet altijd voor hij zich 's ochtends aanklee dt.

1 volt. dw. 2 pv. ott
 3 inf. 4 pv. ott
 5 pv. ott. 6 pv. ott
 7 volt. dw. 8 pv. ott
 9 pv. ott 10 pv. ott
 11 volt. dw. 12 pv. ott
 13 pv. ott 14 pv. ott
 15 pv. ott

C Wie te veel fouten heeft maakt de Extra oefeningen 9 op blz. 59.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Vind je het niet vervelend dat ik niet klaar ben?
2. Nee hoor, gisteren moest ik veel langer wachtt en.
3. Hebben jullie al een nieuwe auto besteld?
4. Wij ontmoette en gisteren een oude kennis.
5. Ik benijd de slachtoffers van de brand niet.
6. Het licht van die auto is wel verblindend.
7. Je mag een tegenligger niet verblind en.
8. Als je niet dimt, verblind je een ander wel.
9. Trillend van angst zag het muisje de kat aankomen.
10. Gelukkig miste de kat het diertje nog net.
11. Gerard heeft zijn konijnen altijd goed verzorgd.
12. Waarom beantwoordt hij onze vraag niet?
13. Giechelend verdwenen de meisjes uit de klas.
14. Vroeger verlichte men de woningen met olielampen.
15. Mijn neef is verleden week verhuisd.

1 pv. ott 2 inf.
 3 volt. dw 4 pv. ott
 5 pv. ott 6 onv. dw
 7 inf. 8 pv. ott
 9 onvolt. dw 10 pv. ott
 11 volt. dw 12 pv. ott
 13 onvolt. dw 14 pv. ott
 15 volt. dw.

B Als oefening A.

1. Je miste de trein omdat je je tijd weer verpraatte.
2. Denk er om: verprate tijd komt niet terug.
3. Waarom zouden die mensen hun tijd toch altijd verprat en?
4. Verbreedt je vader jullie tuinpad?
5. Ja, en langs dat verbrede pad poot hij viooltjes.
6. Buurman verbreedde verleden jaar zijn grasveldje.
7. Teun heeft gezegd, dat hij onze zonnewijzer nog eens verguldt.
8. Zo'n vergulde zonnewijzer is een sieraad voor de tuin.
9. Oom Jaap verguldde de velgen van zijn sportwagen.
10. Toen de haven verzandde, kwijnde de handel weg.
11. De verzande haven kon niet meer uitgebaggerd worden.
12. Waarom liet men vroeger die haven toch verzand en?
13. De gemeente verhardde de weg voor ons huis.
14. Het dorpje is via een verharde weg te bereiken.
15. In de Middeleeuwen verhardde men nog niet veel wegen.

1 pv. ott 2 bijv. nw.
 3 inf. 4 pv. ott
 5 bijv. nw. 6 pv. ott
 7 pv. ott 8 bijv. nw.
 9 pv. ott 10 pv. ott.
 11 bijv. nw. 12 inf.
 13 pv. ott 14 bijv. nw.
 15 pv. ott.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Het muisje ren de snel weg toen het de poes zag.
2. Na de warme dag bars tte het onweer in alle hevigheid los.
3. Je moet niet denken dat ik je benij d.
4. Waarom zouden die mensen ons benij den?
5. De kantoorklerk benij dt zijn collega van de buitendienst.
6. Het vliegtuig stor tte neer in een weiland.
7. De gids lei dt het gezelschap veilig over de gletsjer.
8. De agent gelas tte de fietser af te stappen.
9. Waarom antwoord d je niet op mijn vraag?
10. Hoeveel zou die sportfiets kos ten?
11. De jubilaris aanvaar dde het geschenk met een kort dankwoord.
12. Wij rij den in een half uur naar school.
13. Iedereen verach tte de man om zijn laffe daad.
14. Wat hebben jullie de stoel van de jarige prachtig versier d.
15. Waarom schu dt je broer alle appels van de boom?

1 pv. out 2 pv. out
 3 pv. ott 4 inf.
 5 pv. ott 6 pv. out
 7 pv. ott 8 pv. out
 9 pv. ott 10 inf.
 11 pv. out 12 pv. ott
 13 pv. out 14 volt. dw.
 15 pv. ott

B Als oefening A.

1. We moesten ons haas ten om op tijd op school te zijn.
2. Ik vermoe dde al wel dat ik een tien zou krijgen.
3. De reiziger rus tte een half uur in de herberg.
4. Je hebt me beloofd, dat je die brief zou pos ten.
5. Je leest dikwijls dat men sieraden bij een juwelier ontvreem dt.
6. Verleden jaar ontvreem dde iemand mijn fiets.
7. Een hagelbui verwoes tte de bloemenkas van mijn oom.
8. Dat is nu al de derde keer dat ik mijn vinger verwond d aan die spijker.
9. Het zonlicht weerkaats te in de ramen van de school.
10. Een egel voe dt zich onder andere met slakken en insecten.
11. We konden niet vermoe den dat Jan ons in de steek zou laten.
12. Wat hoest tte die Bert toch weer.
13. Ja, hij heeft de hele nacht al liggen hoest ten.
14. De auto is geslip ten tegen een boom gebotst.
15. Bran d je vingers niet aan die hete pan!

1 inf. 2 pv. out
 3 pv. out 4 inf.
 5 pv. ott 6 pv. out
 7 pv. out 8 pv. ott
 9 pv. out 10 pv. ott
 11 inf. 12 pv. out
 13 inf. 14 volt. dw.
 15 pv. geb. wijs

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Heeft jouw broer die ruit stukgegooi d?
2. En heeft hij de aangerich t e schade wel vergoe d?
3. Zijn vader vergoe dt de schade altijd.
4. Toen het aantal auto's vergro otte, moest de weg verbreed worden.
5. Heb jij die rekening al betaal d?
6. Het paard dat de haver verdient t, krijgt haar niet altijd.
7. Je wrijf t dat parket veel te vaak, het is spiegelglad.
8. Regelmatig glij dt er iemand uit.
9. De maaltijd smaak t e ons verrukkelijk.
10. Je moeder zou tt e de soep precies goed.
11. Maar ik vond dat ze het vlees te lang bra odde.
12. Vermoe d jij wie de winnaar zal worden?
13. Bert zegt dat hij de auto van zijn vader repareer t.
14. Denk jij dat of heeft hij dat zelf beweerd d?
15. In de vakantie belas tt e Paul zich met het opzetten van de tent.

1 volt. dw. 2 bijv. nw.

2 volt. dw. 3 pz. ott

4 pz. out 5 volt. dw.

6 pz. ott 7 pz. ott

8 pz. ott 9 pz. out

10 pz. out 11 pz. out

12 pz. ott 13 pz. ott

14 volt. dw. 15 pz. out

B Als oefening A.

1. Gisteren ontmoet tt en we een paar oude vrienden.
2. Ik had hun verleden jaar nog een brief gestuur d.
3. Weet jij waarom hij niet bevorder d werd?
4. De edelsmid polijst tt e de zilveren armband.
5. Je hebt te veel tijd aan je hobby's gependeed d.
6. Je had wat meer tijd aan je huiswerk moeten beste d en.
7. Wie dt je opa het onkruid in jullie tuin?
8. De sleutel brak af in het vastgeroest t e slot.
9. De handige koopman tracht tt e ons een horloge aan te smeren.
10. We lieten ons echter niet om de tuin lei d en.
11. Gelukkig liepen de verplant t e struiken al gauw weer uit.
12. Ik verbied d hem mijn fiets te gebruiken.
13. Ik begrijp niet dat jij die heerlijke kersen niet lust tt e.
14. Fluiten d fietste Richard naar huis.
15. We zaten gezellig te pra t en toen er gebeld werd.

1 pz. out 2 volt. dw.

3 volt. dw. 4 pz. out

5 volt. dw. 6 inf.

7 pz. ott 8 bijv. nw.

9 pz. out 10 inf.

11 bijv. nw. 12 pz. ott

13 pz. out 14 onvolt. dw.

15 inf.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. Mijn vader onderhandelt over de prijs van ons nieuwe huis.
2. De koster moest de klok luid en, maar hij had zich verslapen.
3. De bakker kneedde het deeg voordat hij er brood van bakt.
4. De sleutel knarste in het verroest e slot.
5. Binde je veter toch vast Leo, voor je erover valt.
6. De vakantiegangers wilden het wild in de Veluwe bossen bespied en.
7. Op een verlicht e wijzerplaat kun je ook 's nachts zien hoe laat het is.
8. Wie zijn schulden betaalt, verarmt niet.
9. Heb jij me die tien gulden al terugbetaald?
10. Die adellijke familie is totaal verarmd.
11. De gevluch t e gevangene werd bij de grens aangehouden.
12. Jouw zusje kleede zich altijd volgens de laatste mode.
13. Wie spelde jou dat fantastische verhaal op de mouw?
14. Dacht ik het niet? Lea liet zich weer eens wat op de mouw speld en.
15. De balken van de schutting waren helemaal vermolmd.

1 pv. ott 2 inf
 3 pv. ott 4 bijz. nw.
 5 pv. ott 6 inf.
 7 bijz. nw. 8 pv. ott
 9 volt. dw. 10 volt. dw.
 11 bijz. nw. 12 pv. ott
 13 pv. ott 14 inf
 15 volt. dw.

B Als oefening A.

1. De politie vond de ontvreemd e horloges terug in een garagegebouw.
2. Fluitend fietste Hans naar huis.
3. Een gewaarschuwd man gelde voor twee.
4. Het meisje trooste haar huilende broertje.
5. De beide partijen hadden dagen onderhandeld voordat ze vrede slot en.
6. Het haar van de brandweerman was helemaal verschroeid.
7. Antwoord nu toch eens Bert. Heb je mijn tas ergens gezien?
8. Waarom kleede je je niet wat netter?
9. Ik las in de krant dat jouw broer zich binnenkort verlooft.
10. Pas op Kees, je snijde je nog eens in je vingers.
11. De tandarts heeft de kies verdoofd voor hij hem trok.
12. Als neef Piet komt logeren, bestormt hij ons altijd met vragen.
13. Ik begrijp niet wat dat lawaai betekent.
14. Wat heb jij een mooi konijnenhok getimmerd.
15. Na vijf jaar moet je rijbewijs verlengd worden.

1 bijz. nw. 2 onvolt. dw.
 3 pv. ott 4 pv. ott
 5 volt. dw. 5 pv. ott
 6 volt. dw. 7 pv. geb. wjz
 8 pv. ott 9 pv. ott
 10 pv. ott 11 volt. dw
 12 pv. ott 13 pv. ott
 14 volt. dw. 15 volt. dw.

A Vul in, eerst de kolom.

1. Vermoei d van de reis kwamen de gasten in het hotel aan.
2. Waarom wacht tt je gisteravond niet op mij?
3. De jongens beloofden dat ze de schade zouden vergoe d en.
4. De ratten verlie t en het zinkende schip.
5. Eindelijk brak de langverwach t e dag aan.
6. Wie te laat thuis komt, vin dt de hond in de pot.
7. Ik vermoee dde al wat ik op mijn verjaardag zou krijgen.
8. Wat in het vat zit verzuur t niet.
9. De politie nam uitgebrei d e voorzorgsmaatregelen.
10. Hoe vaak zijn jullie nu al verhuis d ?
11. Ridder Diederick had de muren van het kasteel bestorm d.
12. Als Mieke een brief ontvangt, beantwoor dt ze die onmiddellijk.
13. We moesten nog drie brieven beantwoor d en.
14. De verwoes t e stad werd weer snel opgebouw d.
15. Het bevreem dt ons dat hij altijd zoveel geld op zak heeft.

1 volt. dw. 2 pv. out
3 inf. 4 pv. out
5 Bijz. nw. 6 pv. ott
7 pv. out 8 pv. ott
9 Bijz. nw. 10 volt. dw.
11 volt. dw. 12 pv. ott
13 inf. 14 Bijz. nw.
14 volt. dw. 15 pv. ott

B Als oefening A.

1. Vroeger lus tt e ik geen tomaten, maar nu ben ik er dol op.
2. Zouden jullie wel een lekker kopje koffie lus t en?
3. Wij lach t en om de dwaze capriolen van de apen.
4. Ben jij in Amsterdam opgegroei d ?
5. De onderwijzer schei dd e de vechtende jongens.
6. Elk jaar woe dt er wel ergens een bosbrand.
7. We hebben onze pas versnel d om de trein nog te halen.
8. Heb jij je vergis t met die hoofdrekensom?
9. Toen Hektor naar de egel gehapt had, deins d e hij verschrikt terug.
10. Hettie bran dt van nieuwsgierigheid of ze een prijs gewonnen heeft.
11. De schaatsclub ondervin dt alle medewerking bij het aanleggen van een ijsbaan.
12. Mis t e jij de bus vanmorgen?
13. Het mis tt e zo dat de veerpont niet voer.
14. Schaa d je gezondheid toch niet door zoveel te roken!
15. Als oom Teun over vissen praat dan wei dt hij altijd zo uit.

1 pv. out 2 inf.
3 pv. out 4 volt. dw.
5 pv. out 6 pv. ott
7 volt. dw. 8 volt. dw.
9 pv. out 10 pv. ott
11 pv. ott 12 pv. out
13 pv. out 14 pv. geb. wjs
15 pv. ott

Extra oefeningen 1

De tegenwoordige tijd heeft drie persoonsvormen:
stam (ik-vorm), stam + t (ik-vorm + t) en de meervoudsvorm.

A Vul die vormen nu in zoals bij het voorbeeld.

rennen	ren	rent	rennen
fietsen	<u>fiets</u>	<u>fietst</u>	<u>fietsen</u>
stranden	<u>strand</u>	<u>strandt</u>	<u>stranden</u>
leven	<u>leef</u>	<u>leeft</u>	<u>leven</u>
blazen	<u>blaas</u>	<u>blaast</u>	<u>blazen</u>
smeden	<u>smaad</u>	<u>smaedt</u>	<u>smeden</u>
slachten	<u>slacht</u>	<u>slacht</u>	<u>slachten</u>
bloeden	<u>bloed</u>	<u>bloedt</u>	<u>bloeden</u>

B Hoe kun je de persoonsvorm vinden? Op drie manieren. Leer taak 1 nog eens. Zet een streep onder de persoonsvorm.

1. De boerderij brandt helemaal af.
2. Anneke versiert de stoel van haar jarige broertje.
3. Jullie dorp breidt zich enorm uit.
4. De leerlingen verpraten hun tijd.
5. Sommige honden blaffen bij elk geluid.
6. Ik vergoed alle schade.
7. Jullie lusten toch wel ijs met slagroom?
8. Houd jij meer van appels?

Wanneer schrijf je de stam (de ik-vorm)?

Wanneer stam + t (ik-vorm + t)?

En wanneer schrijf je de meervoudsvorm? Leer nog eens wat bovenaan taak 4 en 5 staat.

C Vul in.

1. Ik vermoed d dat die jongen liegt t.
2. De man vergoed dt alle schade.
3. Wij aanvaar d en dat mooie cadeau graag.
4. De boer melk t zijn koeien machinaal.
5. Win d jij de klok altijd op?
6. Karel schrijft t zijn neef een lange brief.
7. Verbreed dt je oom dat smalle paadje eindelijk eens?
8. Hij wie dt het onkruid uit de tuin.
9. De agent arresteer t de inbreker.
10. Lus t jij geen pannekoek met spek?

Extra oefeningen 2

Leer nog eens wat boven taak 9 staat.

A Zet nu onder 1 de stam van het werkwoord en onder 2 en 3 de persoonsvormen in de verleden tijd, zoals in het voorbeeld.

	1	2	3
baden	baad	baadde	baadden
slachten	slacht	slachtte	slachtten
wennen	wen	wende	wenden
kleden	kleed	kleedde	kleedden
wachten	wacht	wachtte	wachtten
razen	raas	raasde	raarden
schaden	schaad	schaadde	schaadden
richten	richt	richtte	richtten
draven	draaf	draafde	draafden
antwoorden	antwoord	antwoordde	antwoordden

B Zet een streep onder de persoonsvorm.

1. Verleden week brandde de schuur helemaal af.
2. De brandweerman schroeide zijn haar.
3. De brand verwoestte ook een deel van de stal.
4. Gelukkig vergoedde de verzekering de schade.
5. De jongens versierden de stoel van de jarige.
6. Jij verkletste een groot deel van je tijd.
7. Wegens ziekte verzuimde Frits de les.
8. Gert verkwistte al zijn opgespaarde geld.
9. De hond gromde tegen de postbode.
10. Gisteren hebben we een oude vriend ontmoet.

C Zet de persoonsvorm in de verleden tijd.

1. zeven De bakker zeefde het meel.
2. bespieden Onze poes bespiedde de vogeltjes.
3. bewijzen De politie beweest dat de man schuldig was.
4. haasten Wij haastten ons naar het station.
5. voetballen Onze klas voetbalde elke woensdagmiddag.
6. verbreden Vader verbreedde het pad naar de garage.
7. winnen Wij wonnen de tafeltenniswedstrijd.
8. stichten Weet jij wie het Rode Kruis stichtte?
9. verliezen Mijn neef verloor gisteren zijn portemonnee.
10. landen Ondanks de mist landde het vliegtuig perfect.

Extra oefeningen 3

A Schrijf de persoonsvormen op, drie voor de teg. tijd en twee voor de verl. tijd, zoals in het voorbeeld.

rennen	ren	rent	rennen	rende	renden
1. stranden	<u>strand</u>	<u>strandt</u>	<u>stranden</u>	<u>strandde</u>	<u>strandden</u>
2. planten	<u>plant</u>	<u>plant</u>	<u>planten</u>	<u>plantte</u>	<u>plantten</u>
3. reizen	<u>reis</u>	<u>reist</u>	<u>reizen</u>	<u>reisde</u>	<u>reisden</u>
4. winnen	<u>win</u>	<u>wint</u>	<u>winnen</u>	<u>won</u>	<u>wonnen</u>
5. worden	<u>word</u>	<u>wordt</u>	<u>worden</u>	<u>werd</u>	<u>werden</u>
6. haasten	<u>haast</u>	<u>haast</u>	<u>haasten</u>	<u>haastte</u>	<u>haastten</u>
7. wennen	<u>wen</u>	<u>went</u>	<u>wennen</u>	<u>wende</u>	<u>wenden</u>
8. haken	<u>haak</u>	<u>haakt</u>	<u>haken</u>	<u>haakte</u>	<u>haakten</u>
9. spoeden	<u>spoed</u>	<u>spoedt</u>	<u>spoeden</u>	<u>spoedde</u>	<u>spoedden</u>
10. twisten	<u>twist</u>	<u>twist</u>	<u>twisten</u>	<u>twistte</u>	<u>twistten</u>

B Zet de persoonsvorm in de juiste vorm.

- braden ott Wat braad jij dat vlees toch altijd lekker.
- ontmoeten ovt Gisteren ontmoetten wij een oude kennis.
- zaaien ovt Opa zaaide de afrikaantjes in de broeibak.
- planten ovt Later plantte hij ze uit in de tuin.
- aanvaarden ott Je broer aanvaardt zijn benoeming als chef toch wel?
- schillen ott Als hij een appel schilt, snijdt hij zich vaak in zijn duim.
- versmaden ovt Waarom versmaadde jij dat lekkere puddinkje?
- broeien ovt De brand ontstond omdat het hooi broeide.
- spellen ovt Jouw broer las slecht, hij spelde de woorden nog.
- snijden ott Snijdt je broer zich vaak in zijn vinger?

C Vul de juiste letter(s) in. (Denk erom, nooit achteraan het woord een e invullen.)

- De ambulance spoedt zich naar de plaats van het ongeluk.
- Oom Piet twistte met zijn buurman over een halve meter grond.
- Ik verblijd me nu al over een heerlijke vakantie aan zee.
- Mijn kleine broertje redt zich al aardig met fietsen.
- Ik vind het fijn dat jij dat zieke konijntje zo goed verpleegt.
- Vermoed je dat hij vanavond niet zal komen?
- Toen het vinkje uit het nest viel, spreidde het zijn vleugels uit en landde veilig op het mos.
- De kok hakte de groente fijn en strooide er wat kruiden over.
- Het was jammer dat het eten zo aanbranddde.
- Verbiedt je vader jullie in het kanaal te zwemmen?

Extra oefeningen 4

Leer eerst taak 16.

A Zet de persoonsvorm in de verleden tijd in de kolom. Vul daarna het voltooid deelwoord in. Onderstreep het hulpwerkwoord.

ploegen	<u>ploegde</u>	1. De boer <u>heeft</u> de akker <u>geploegd</u> .
kruipen	<u>kroop</u>	2. Fik <u>is</u> onder de schutting door <u>gekropen</u> .
rillen	<u>rilde</u>	3. De kachel was uit. We <u>hebben</u> <u>gerild</u> van de kou.
leunen	<u>leunde</u>	4. <u>Heb</u> je tegen de deur <u>geleund</u> ?
drinken	<u>dronk</u>	5. We hadden zo'n dorst. We <u>hebben</u> een liter melk <u>gedronken</u> .
plaatsen	<u>plaatste</u>	6. <u>Hebben</u> jullie al een advertentie <u>geplaatst</u> voor een boot?
dweilen	<u>dweilde</u>	7. Veeg je voeten toch. De vloer <u>is</u> pas <u>gedweild</u> .
piepen	<u>piepte</u>	8. Het muisje <u>heeft</u> <u>gepiept</u> van angst.
zuigen	<u>zoog</u>	9. Je <u>hebt</u> dat verhaal zeker uit je duim <u>gezogen</u> .
krabben	<u>krabde</u>	10. De kat van de burens <u>heeft</u> Bello lelijk <u>gekrabt</u> .
loeien	<u>loeide</u>	11. Die koe <u>heeft</u> de hele morgen <u>geboeid</u> .
weglopen	<u>liep weg</u>	12. Toen de boer er aankwam, <u>zijn</u> de appeldieven hard <u>weggelopen</u> .
vuren	<u>vuurde</u>	13. De politie <u>heeft</u> op de vluchtende smokkelaar <u>gevuurd</u> .
zakken	<u>zakte</u>	14. Is het waar, dat Heleen voor haar examen <u>is</u> <u>gezakt</u> ?
rennen	<u>rende</u>	15. Wat <u>hebben</u> we hard <u>gerend</u> om de trein nog te halen!

B Vul de ontbrekende letter(s) in en onderstreep het hulpwerkwoord.

1. Waarom hebben jullie dat prachtige konijn geslacht?
2. Het haantje van de toren is opnieuw verguld.
3. Het ventje heeft net zolang met zijn stoel gewipt tot hij er af viel.
4. Toen wij buiten woonden waren we de verkeersdrukte helemaal ontwend.
5. Moet jij thuis komen? Er wordt in de handen geklapt.
6. Waarom heb je gejokt? Jij hebt de ruit ingegooid.
7. Wie de schrijver is wordt nergens vermeldd.
8. Wat heb jij lekker gekookt. We hebben heerlijk gesmuld.
9. Het schip is gestrand, maar de bemanning is gered.
10. Heel lang geleden hebben er nog wolven in ons land geleefd.
11. Waarom hebben jullie die hond zo gesard?
12. Geen wonder dat hij je in je broek heeft gehapt.
13. Vroeger werd een vorst vaak door zijn hovelingen gevleid.
14. Na een wandeling van twee uur, hebben we de terugtocht aanvaard.
15. De jager heeft de haas niet geraakt. Het dier is ontsnapt.

Extra oefeningen 5

A Vul de juiste letter(s) in.

Zet in de kolom of het een **pv-ott**, een **pv-ovt** of een **volt. dw. is**.

- Ik denk dat de jongens je gefop t hebben.
- Na de blikseminslag is de boerderij helemaal afgebrand d.
- Wim wij dt al zijn tijd aan zijn hobby's.
- Maar de band van zijn fiets plak t hij zelf nooit.
- Vader trach tt e het hem te leren, maar dat luk t e hem niet.
- Je wilt me toch niet wijsmaken, dat je dat gebakje niet lus tt e?
- Waarom lach — je ons uit?
- Mijn oom wen dt zich tot het reisbureau om inlichtingen.
- De minister ontbie dt de ambassadeur bij zich.
- Bijna iedereen benij dt de man die de prijs gewonnen heeft.
- De fotograaf vergro ott e de prachtige vakantiefoto's.
- Veel bos bran dt jaarlijks af door roekeloos omgaan met vuur.
- De meisjes proes tt en van het lachen toen Freek uitglee d.
- We was t en ons half en kle edd en ons vlug aan toen we ons verslapen hadden.
- De koster heeft nu al dertig jaar elke morgen de klok gelui d.

- 1 volt. dw. 2 volt. dw.
 3 pv. ott 4 pv. ott
 5 pv. ovt 5 pv. ovt
 6 pv. ovt 7 pv. ott
 8 pv. ott 9 pv. ott
 10 pv. ott 11 pv. ovt
 12 pv. ott 13 pv. ovt
 13 pv. ovt 14 pv. ovt
 14 pv. ovt 15 volt. dw.

B Als oefening A.

- Herinner — jij je nog hoe jouw vroegere buurman he ett e?
- Vroeger kos tt e een liter melk een dubbeltje.
- Wat is jullie dorp de laatste jaren toch uitgebrei d.
- Door de hitte van het vuur is zijn haar geschroei d.
- De auto slip t e toen hij voor de hond trach tt e uit te wijken.
- Hij was bijna tegen een boom gebots t.
- Toch rich tt e hij nog schade aan toen hij een lichtmast raak t e.
- De ruitser berij dt een vurige hengst.
- Berei dt je moeder die appeltaart nog altijd zo lekker?
- Ik geloof dat ze al heel wat taarten heeft berei d.
- Waarom antwoord d je niet op mijn vraag?
- De reiziger haas tt e zich naar het station.
- Als vader naar het kantoor rij dt, vermij dt hij de ochtendspits.
- Heb jij de schade al vergoe d, die je aangerich t hebt?
- Ik vermoed dd e, dat hij zich vergis t e.

- 1 pv. ott 1 pv. ovt
 2 pv. ovt 3 volt. dw.
 4 volt. dw. 5 pv. ovt
 5 pv. ovt 6 volt. dw.
 7 pv. ovt 7 pv. ovt
 8 pv. ott 9 pv. ott
 10 volt. dw. 11 pv. ott
 12 pv. ovt 13 pv. ott
 13 pv. ott 14 volt. dw.
 14 volt. dw. 15 pv. ovt
 15 pv. ovt

Extra oefeningen 6

A Vul de ontbrekende letter(s) in, maar schrijf eerst in de kolom of het een pv-ott, een pv-ovt of een volt. dw. is.

1. Het strijkijzer is te heet. Je hebt het tafellaken verschroei d.
2. Wat betek^en t dat lawaai toch?
3. Ik geloof dat ik die rare brief niet beantwoord.
4. Het vuur verspreide zich snel door het droge bos.
5. Hebben jullie de stoel van de jarige versierd?
6. Mijn oom verpachte een groot deel van zijn weilanden.
7. De ruzie is in een scheldpartij ontaard.
8. Mijn neef heeft zich met een meisje uit Urk verloofd.
9. Ik begrijp niet wat die knaap zich verbeelde.
10. Wie heeft jou een racefiets beloofd?
11. Mijn grootvader verheugt zich nog steeds in een goede gezondheid.
12. De oude dame heeft zich over dat zwerfkatje ontfermd.
13. Na een kort gevecht hadden de jongens het fort veroverd.
14. Denk je dat De Bilt slecht weer voorspelt?
15. Jullie voordeur is totaal vermolmd.

1 volt. dw. 2 pv. ott
3 pv. ott 4 pv. ovt
5 volt. dw. 6 pv. ovt
7 volt. dw. 8 volt. dw
9 pv. ott 10 volt. dw.
11 pv. ott 12 volt. dw.
13 volt. dw. 14 pv. ott
15 volt. dw.

B Onderstreep de pv (soms zijn er twee) en vul daarna de letter(s) in.

1. We hebben ons erg op die vakantie aan zee verheugd.
2. Is het zeker dat hij al weer verhuistt?
3. Je hebt me verleden week beloofd, dat je mee zou gaan.
4. Heb je die nieuwe plaat ook besteld?
5. Tijdens de fietstocht over de hei versmachte en we van dorst.
6. Ik heb die sterke verhalen van Saskia nooit geloofd.
7. Het lukt ons niet hem te overtuigen.
8. Als Erica wordt verhoogd, krijgt ze een horloge.
9. De gijzelaars werden juist op tijd bevrijd.
10. Wie heeft het regeringsgebouw met stenen bekogeld?
11. De dader krijgt de straf die hij verdient.
12. Heb je wel voldoende tijd aan je huiswerk besteed?
13. Het regeringsleger heroverde de stad.
14. Je hebt te veel lessen verzuimd, Jan.
15. De schade was al gauw hersteld.

Extra oefeningen 7

A **Onderstreep de pv (soms zijn er twee). Noteer nu in de kolom of het woord met de ontbrekende letter(s) een pv (ovt of ott) is of een volt. dw. of een inf. Vul dan de ontbrekende letter(s) in.**

1. Met insecticiden worden veel rupsen vernietigd.
2. Hoeveel bied je voor mijn racefiets?
3. Mijn broer en ik worden vaak met elkaar verward.
4. Jij zingt zo vals. Je zult wel niet naar je moeder aard en.
5. Ik las dat je grootvader zich nog in een goede gezondheid verheugtt.
6. Konden jullie niet wat vlugger antwoord d en op onze brief?
7. Wij zijn nu al voor de vierde keer verhuisd.
8. Baadt je broer nog altijd in ijskoud water?
9. Wij zouden bijna versmacht en van dorst.
10. De dokter spoedt zich naar de plaats van het onheil.
11. Als het zadel te laag staat, kan het verhoog d worden
12. Waarom wilden jullie de vracht niet in de auto lad en?
13. Jan vergaarde al zijn moed toen hij bij de directeur moest komen.
14. Wat moesten die kinderen toch weer hoert en.
15. Weet jij hoeveel hij met dat karweitje verdientt?

- 1 volt. dw. 2 pv. ott
- 3 volt. dw. 4 pv. ott
- 4 inf. 5 pv. ott
- 6 inf. 7 volt. dw
- 8 pv. ott 9 inf.
- 10 pv. ott 11 volt. dw
- 12 inf. 13 pv. ott
- 14 inf. 15 pv. ott

B **Als de vorige oefening.**

1. De kat heeft het vogelnest verstoerd.
2. Toen de klok negen uur sloeg, versneld en we onze pas.
3. Die mensen konden wel uren uitweid en over hun vakantie.
4. Door die eenzijdige voeding zou je je gezondheid schad en.
5. Bij het horen van dat akelige gekrijs, verstijfd en we van schrik.
6. Hebben jullie de tuin al gesproeid?
7. De vervelende jongen versperde ons de weg.
8. Rijd jij wel eens in de auto van je vader?
9. Ga toch eens aan het werk. Je verspiltt al je tijd.
10. Moesten jullie je om tien uur nog verkled en?
11. Dat gezeur van jou heeft me al lang verveeld.
12. Jullie hadden hem dat gevaarlijke plan moeten afrad en.
13. Wij wilden de oude klok graag verguld en.
14. Waarom schud je nu weer van nee?
15. De geleerden konden zich helemaal aan hun studie wijd en.

- 1 volt. dw. 2 pv. ott
- 3 inf. 4 inf.
- 5 pv. ott 6 volt. dw
- 7 pv. ott. 8 pv. ott
- 9 pv. ott 10 inf.
- 11 volt. dw 12 inf.
- 13 inf. 14 pv. ott
- 15 inf.

Extra oefeningen 8

Leer eerst taak 29 nog eens.

A Vul in. Eerst de kolom.

1. In jullie dorp komen nog veel slecht bestra t e wegen voor.
2. Het neerstorten d e vliegtuig liet een spoor van rook achter.
3. De kinderen mochten de dieren in het park niet verontrus t en.
4. Waarom wach tt e je vanmorgen niet op ons?
5. Moeder verbond de bloeden d e vinger.
6. Verhuis d e je oom naar Arnhem?
7. De goed afgerich t e jachthond luisterde onmiddellijk.
8. De meisjes proes tt en van het lachen toen ze binnenkwamen.
9. Wij vermoed dd en al dat hij niet zou komen.
10. De zuchten d e leerlingen bogen zich over de repetitie.
11. De onderwijzer bewonder d e de prachtige tekeningen.
12. Wie laad dt dat vrachtje even in mijn auto?
13. De Bilt meldde aanhouden d e vorst.
14. Oom beloof d e ons een tochtje naar Amsterdam.
15. Cor heeft een horloge met verlich t e wijzerplaat.

1 Bijv. nw. 2 Bijv. nw
3 inf. 4 pv. out
5 Bijv. nw. 6 pv. out
7 Bijv. nw. 8 pv. out
9 pv. out 10 Bijv. nw
11 pv. out 12 pv. ott
13 Bijv. nw. 14 pv. out
15 Bijv. nw.

B Als oefening A.

1. Ik vermoed d dat Edward die ruit heeft ingegooid.
2. De verbreed d e straat kon het verkeer nu goed verwerken.
3. Zou je oom zijn benoeming tot directeur aanvaar d en?
4. Wat er ook gebeur t, laat elkaar nooit in de steek.
5. We konden zijn plannen nog steeds niet doorgron d en.
6. Een niets vermoeden d e voorbijganger zag de portemonnee liggen.
7. Toen hij zich buk t e, trokken de jongens aan een touwtje.
8. Voor de ogen van de verbaas d e man schoot de portemonnee weg.
9. De verslaggever mel dd e dat een brand het hotel had verwoest.
10. Het pas gesme d e hoefijzer siste in het water.
11. Tegen de avond bereikte de goed uitgerus t e expeditie de top.
12. Ik vind het vreemd dat jij je altijd verveel t.
13. Waarom bevrij d jij die muis uit de val?
14. Leid dt je oom de toeristen door Amsterdam?
15. Na twee jaar werd de verwoes t e stad weer opgebouwd.

1 pv. ott 2 Bijv. nw
3 inf. 4 pv. ott
5 inf. 6 Bijv. nw
7 pv. out 8 Bijv. nw
9 pv. out 10 Bijv. nw
11 Bijv. nw 12 pv. ott
13 pv. ott 14 pv. ott
15 Bijv. nw.

Extra oefeningen 9

A Vul in. Eerst de kolom.

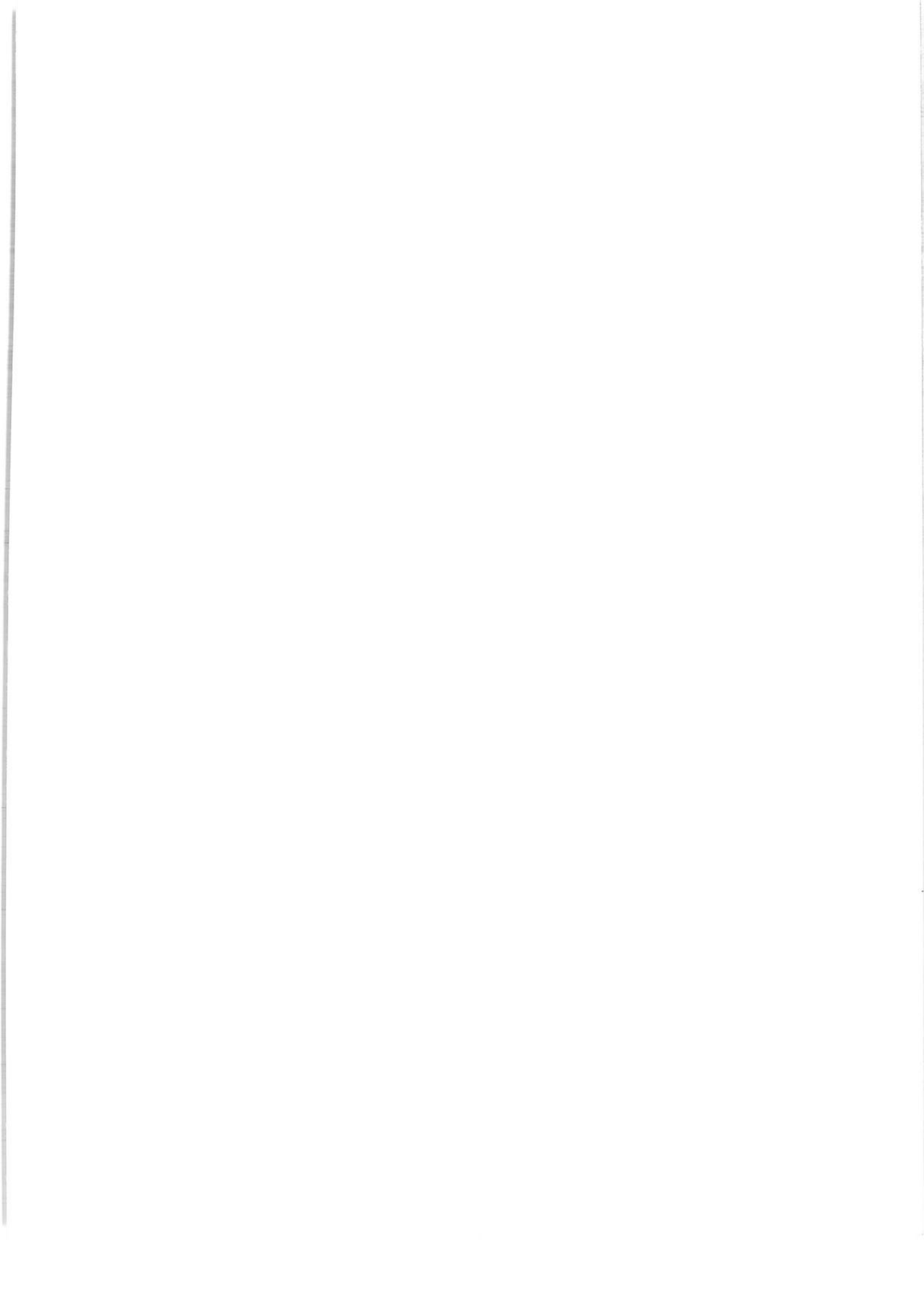
1. Toen we hete thee in de fles goten, bars tte het glas.
2. We hebben de gebars t en fles weggegooid.
3. De smid sme edde een prachtig haardscherm.
4. Je moet het ijzer sme d en als het heet is.
5. Annelies boetseer t een leuk konijntje.
6. Ze heeft ook een hertje geboetseer d.
7. De poes verontrus tte de broedende vogels.
8. De verontrus te ouders belden de politie toen hun zoon niet thuiskwam.
9. Versprei d jij elke week reclamefolders?
10. Worden die versprei de folders wel gelezen?
11. Mijn broer berei dt zich voor op een zwaar examen.
12. Vroeger berei dde men verf met behulp van lijnolie.
13. Onze tuin moet nodig opgehoog d worden.
14. De agent gelas tte de fietsers door te rijden.
15. De gulzige jongen bran dde zich aan de hete soep.

- 1 pv. out
- 2 bijv. nw.
- 3 pv. out
- 4 inf.
- 5 pv. ott
- 6 volt. dw.
- 7 pv. out
- 8 bijv. nw.
- 9 pv. ott
- 10 bijv. nw.
- 11 pv. ott
- 12 pv. out
- 13 volt. dw.
- 14 pv. out
- 15 pv. out

B Als oefening A.

1. Ben je geslaag d voor je zwemdiploma?
2. Een mens lij dt dikwijls 't meest door het lijden dat hij vreest.
3. Mijn auto moet vanmorgen doorgesmeer d worden.
4. De olie wordt dan meteen ververs t.
5. Bestee d jij wel genoeg tijd aan je huiswerk?
6. Je broer bestee dt er wel tweemaal zoveel tijd aan.
7. De politie heeft de verdachte al enige tijd gevolg d.
8. Het vuur heeft zich enorm snel door het droge bos verbrei d.
9. De kweker moest steeds sterker middelen aanwen d en tegen bladluis.
10. De rechercheur arresteer de de beruchte inbreker.
11. Het stui tte ons tegen de borst dat we alweer om hulp moesten vragen.
12. Weet je wie de bouw van die grote flat financier t?
13. Toen het hondje onder de fiets kwam, wen dde het meisje haar hoofd af.
14. De geplaagde flatbewoners besloten zich tot de politie te wen d en.
15. Moet er niet gehei d worden onder die nieuwe school?

- 1 volt. dw.
- 2 pv. ott
- 3 volt. dw.
- 4 volt. dw.
- 5 pv. ott
- 6 pv. ott
- 7 volt. dw.
- 8 volt. dw.
- 9 inf.
- 10 pv. out
- 11 pv. out
- 12 pv. ott
- 13 pv. out
- 14 inf.
- 15 volt. dw.

ISBN 90 242 3533 2

9 789024 235339